

**BESTRIJDEN
SCHOOLVERZUIM
EN VOORTIJDIG
SCHOOLVERLATEN**

Regionaal jaarverslag Leerplicht/RMC **2018-2019**

Zuidoost-Brabant

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het regionaal jaarverslag leerplicht/RMC₁ - Bestrijden voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim over schooljaar 2018-2019.

Zoals u ziet hebben we dit jaar gekozen voor een nieuwe vormgeving; fris, aansprekend en interactief. Uitgangspunten waarmee leerplicht en RMC ook jongeren, ouders en ketenpartners benaderen.

Met de meeste jongeren gaat het goed. Maar sommigen krijgen te maken met problemen die leiden tot schoolverzuim en soms tot schooluitval. Leerplicht/RMC in de regio Zuidoost-Brabant zoekt samen met deze jongeren en hun omgeving naar een oplossing. Een van onze speerpunten is dat iedere jongere die naar school kan, ook naar school gaat en een startkwalificatie behaalt. Als dit niet haalbaar is, ondersteunen we de jongere richting werk of andere vormen van participatie. We willen hoe dan ook niet dat jongeren thuiszitten. Hierbij is de samenwerking met ketenpartners, zoals scholen, wijkteams, raad voor de kinderbescherming, regionaal werkbedrijf van groot belang.

Dit jaarverslag beschrijft de inzet van leerplicht/RMC in schooljaar 2018-2019 en geeft inzicht in de belangrijkste cijfers en resultaten. We wensen u veel leesplezier.

Namens de Bestuurscommissie GGD Bestrijding schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

Stijn Steenbakkers

1. RMC: Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten. Doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar.

Inhoudsopgave

<u>Centrale leerlingen-registratie: de bron van het jaarverslag</u>	4
<u>Leerplicht en kwalificatieplicht</u>	5
• <u>Relatief verzuim</u>	8
• <u>Haltstraf en Justitiële afdoeningen</u>	14
• <u>Vrijstellingen</u>	18
• <u>Absoluut verzuim</u>	21
• <u>Contact en inzet leerplicht</u>	22
<u>Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)</u>	25
• <u>Verzuim 18+</u>	29
• <u>RMC-begeleiding vsv'ers</u>	31
• <u>Huisbezoeken vsv'ers</u>	35
• <u>Jongeren in een kwetsbare positie</u>	39
<u>Samenvatting jaarverslag LP/RMC 2018/2019 en vooruitblik</u>	43

Centrale leerlingenregistratie: de bron van het jaarverslag

De cijfers in dit jaarverslag hebben betrekking op jongeren* die in schooljaar 2018-2019 in de regio Zuidoost Brabant woonden en zijn gebaseerd op gegevens uit de regionale Centrale Leerlingenregistratie (CLR).

In dit registratiesysteem zijn alle jongeren opgenomen waar de Leerplichtwet 1969 en de RMC wet- en regelgeving op van toepassing zijn. Concreet betreft dit alle leerplichtige en kwalificatieplichtige jongeren in de leeftijd van 5 tot 18 jaar en jongeren zonder startkwalificatie in de leeftijd van 18 tot 23 jaar. In het registratiesysteem registreren de leerplichtambtenaren en de RMC-loopbaanbegeleiders alle meldingen die bij hen over jongeren gedaan worden en de acties die daarop ingezet worden. Een gedeelte van deze gegevens moeten door alle gemeenten jaarlijks bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangeleverd worden.

Met ingang van 1 januari 2019 wordt gewerkt met het nieuwe Centrale Leerlingenregistratiesysteem, Jeugdvolgsysteem (JVS). Dit resulteert in een trendbreuk in aantallen t.o.v. voorgaande (school)jaren. In de conversie van het oude naar het nieuwe systeem konden niet alle werkprocessen een-op-een worden overgezet. Daarnaast worden door het nieuwe systeem diverse werkprocessen, bijv. absoluut en relatief verzuim, automatisch aangemaakt. Dit leidt tot accuratere cijfers, maar maakt vergelijking met eerdere schooljaren slechts beperkt mogelijk. Schooljaar 2019-2020 is het eerste volledige schooljaar waarin in JVS wordt geregistreerd. Dit schooljaar kan gezien worden als nulmeting. Dit betekent dat vanaf schooljaar 2020-2021 een goede en betrouwbare vergelijking mogelijk wordt.

**Namen in dit verslag zijn wegens privacyredenen gefingeerd.*

Leerplicht en kwalificatieplicht

Leerplicht

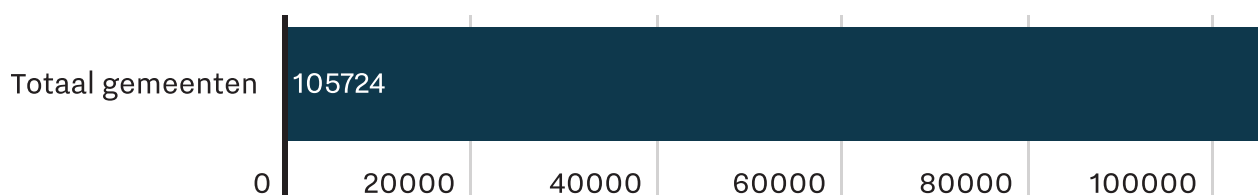
Alle kinderen tussen vijf en zestien jaar die in Nederland wonen zijn leerplichtig. Zij moeten onderwijs volgen op de school waar ze staan ingeschreven. De leerplicht duurt tot en met het einde van het schooljaar waarin het kind zestien jaar wordt. De leerplichtambtenaar houdt toezicht op naleving van de Leerplichtwet.

Kwalificatieplicht

Met de kwalificatieplicht wordt de leerplicht verlengd tot de dag dat de leerling een startkwalificatie heeft gehaald, of tot de dag dat de leerling achttien jaar wordt. Een startkwalificatie is (minimaal) een vwo-diploma, havo-diploma of een mbo-diploma op niveau 2 of hoger.

Op 1 augustus 2018 woonden er 105.724 leerplichtige en kwalificatieplichtige jongeren in de regio Zuidoost-Brabant

Aantal leer- en kwalificatieplichtigen in de regio Zuidoost-Brabant per gemeente en per leeftijd (vanaf 5 jaar tot 18 jaar).
Peildatum 1-8-2018 Bron: CLR

De meeste jongeren gaan gewoon naar school en komen niet in contact met de leerplichtambtenaar. Voor in totaal 5.840 leerlingen (5,5%) in de regio is in schooljaar 2018-2019 contact geweest met leerplicht, bijvoorbeeld wegens verzuim, het aanvragen van verlof, een vrijstelling of via een leerlingbespreking.

Beste mevrouw Jansen, beste Anna,

*Met veel plezier wil ik kort even laten weten hoe goed het gaat met onze dochter sinds de grote reis heeft plaatsgevonden. Alles wat we hoopten is waar geworden, en meer. Zij heeft haar verbondenheid ontdekt, haar familie, haar band met land, cultuur en heeft zichzelf en haar vader daarin herkend. Ik zag haar 'landen' in zichzelf in die weken. Ze is in de loop vd maanden enorm opgeknapt en inmiddels weer zo positief, gezond, energiek en leerbaar dat ze volgend jaar weer doorgaat in groep 7, terwijl ze aanvankelijk teruggezet was naar groep 5. Back on the original track dus! Zij en wij zijn blij. En ik ben dankbaar voor de mogelijkheid die we van je gekregen hebben. De reis was natuurlijk niet de enige stap in het helingsproces, maar wel een hele wezenlijke. Hartelijk dank dat je het verhaal en mijn kind serieus hebt genomen. Groet,
Judith*

Relatief verzuim

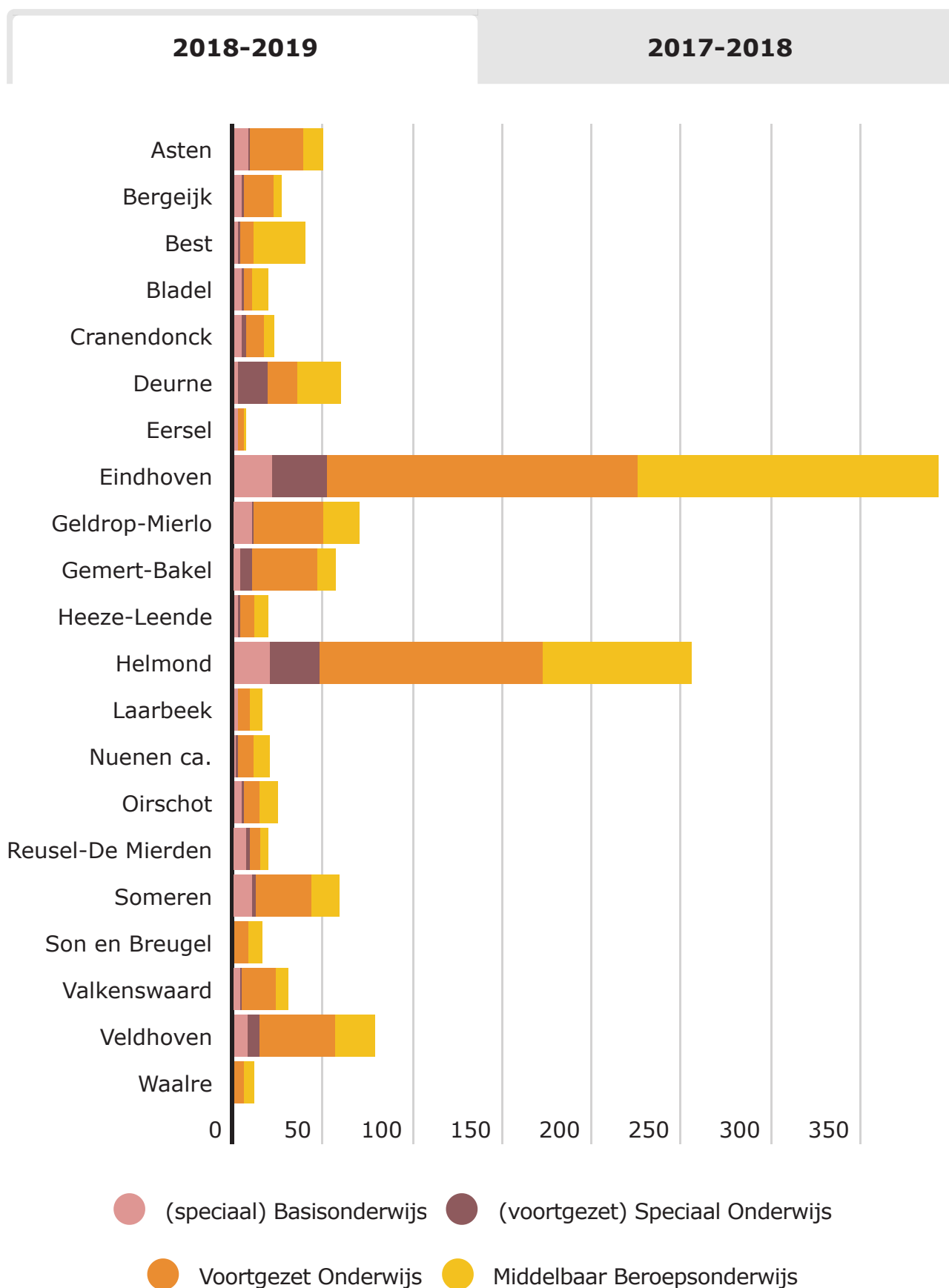
Voorkomen van schooluitval is de belangrijkste reden om schoolverzuim aan te pakken. Het is een wettelijke taak die geldt voor elke Nederlandse gemeente.

Scholen zijn verplicht een verzuimmelding te doen als een leerling in een periode van vier opeenvolgende lesweken 16 uur ongeoorloofd afwezig is (wettelijk verzuim).

Schoolverzuim is vaak een signaal van achterliggende problematiek. De leerplichtambtenaar werkt volgens de landelijk ingevoerde Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Kenmerkend voor deze methodiek is de sterke nadruk op preventie en vrijwillige jeugdhulp als effectief middel om verzuim tegen te gaan.

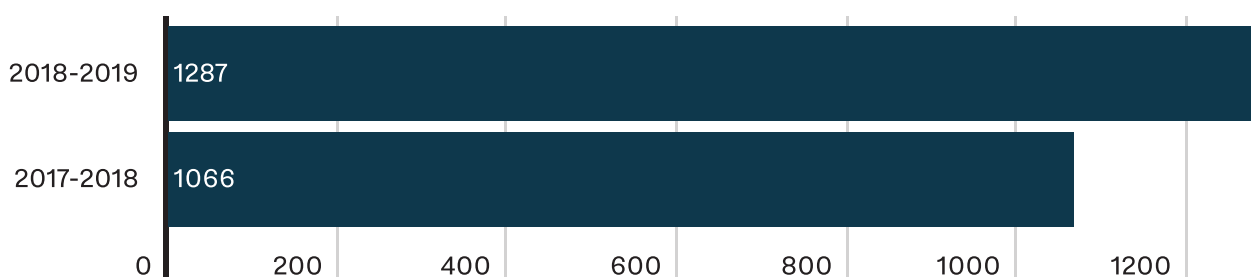
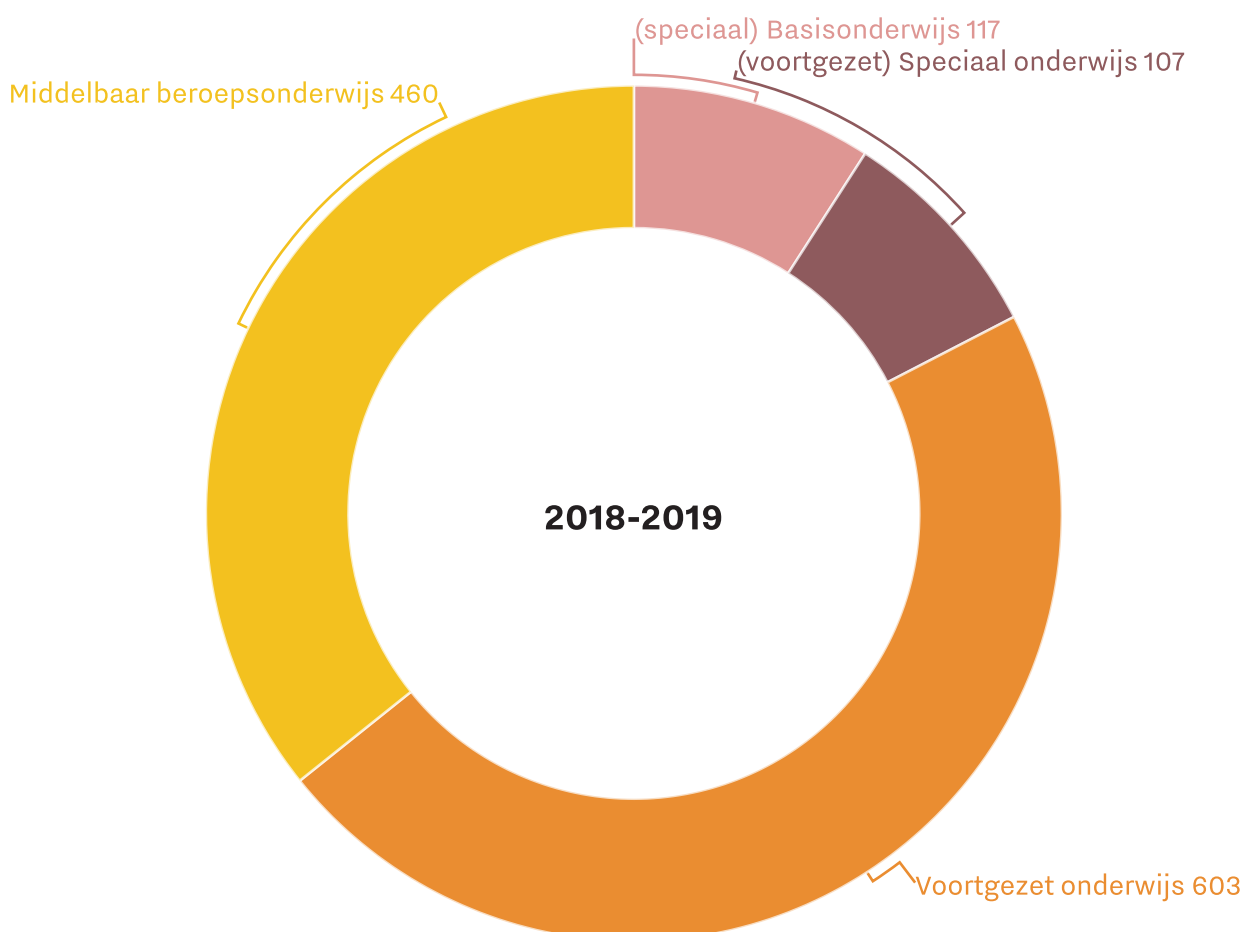

Meldingen wettelijk verzuim per gemeente en schoolsoort

Bron: leerplichttelling. (Aantallen betreffen unieke leerlingen. Jongeren die voor meerdere verzuimsoorten een melding hebben, worden 1 keer meegeteld.)

Totaal meldingen wettelijk verzuim per schoolsoort

Bron: leerplichttelling. (Aantallen betreffen unieke leerlingen. Jongeren die voor meerdere verzuimsoorten een melding hebben, worden 1 keer meegeteld.)

In de meeste gevallen melden scholen verzuim voordat er sprake is van wettelijk verzuim. Hier zijn met scholen afspraken over gemaakt zodat er vroegtijdig en preventief gereageerd kan worden op verzuim. Deze meldingen vallen onder de noemer 'overig verzuim'.

Naar aanleiding van een verzuimmelding ontvangen ouders en leerlingen een waarschuwing waarbij afspraken worden gemaakt om het verzuim te stoppen.

Waarschuwingen blijken een effectief middel om beginnend verzuim te stoppen. Van de 1.237 jongeren die in 2017-2018 een waarschuwing kregen, verzuimden 234 jongeren (19%) opnieuw in 2018-2019.

Brief jongere

Leerplicht heeft mij een waarschuwing gegeven omdat ik te vaak te laat ben kan ik er wat aan doen dat ik niet snel ben op de trap of dat ik de benen heb van een 70 jarige vrouw.

Wettelijk verzuim =

minimaal 16 uur verzuim gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken

Luxe verzuim =

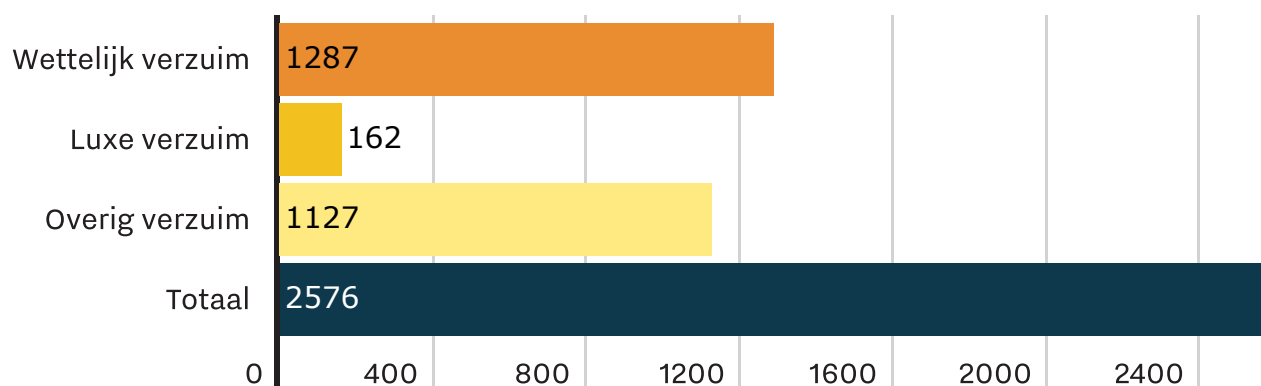
vakantie buiten de schoolvakanties zonder toestemming van school of leerplicht

Overig verzuim =

verzuim zonder geldige reden minder dan 16 uur in 4 weken tijd

Totaal verzuim schooljaar 2018-2019

Bron: CLR (Aantallen betreffen unieke leerlingen. Jongeren die voor meerdere verzuimsoorten een melding hebben, worden 1 keer meegeteld.)

Wat valt op?

Ongeoorloofd verzuim wordt door de meeste scholen tijdig en goed gemeld bij leerplicht. Er zijn 221 meer leerlingen gemeld vanwege wettelijk verzuim (16 uur of meer verzuim in 4 weken tijd) dan vorig schooljaar. In totaal is over 487 meer leerlingen verzuim gemeld door scholen.

De toename in het aantal meldingen verzuim is met name toe te schrijven aan de conversie van het oude naar het nieuwe Leerlingregistratiesysteem JVS en door de automatische en verbeterde verwerking van verzuimmeldingen in dit nieuwe systeem.

Haltstraf en Justitiële afdoeningen

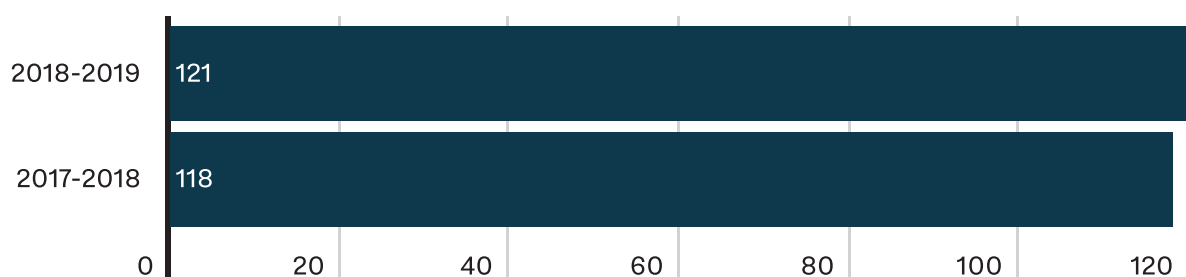
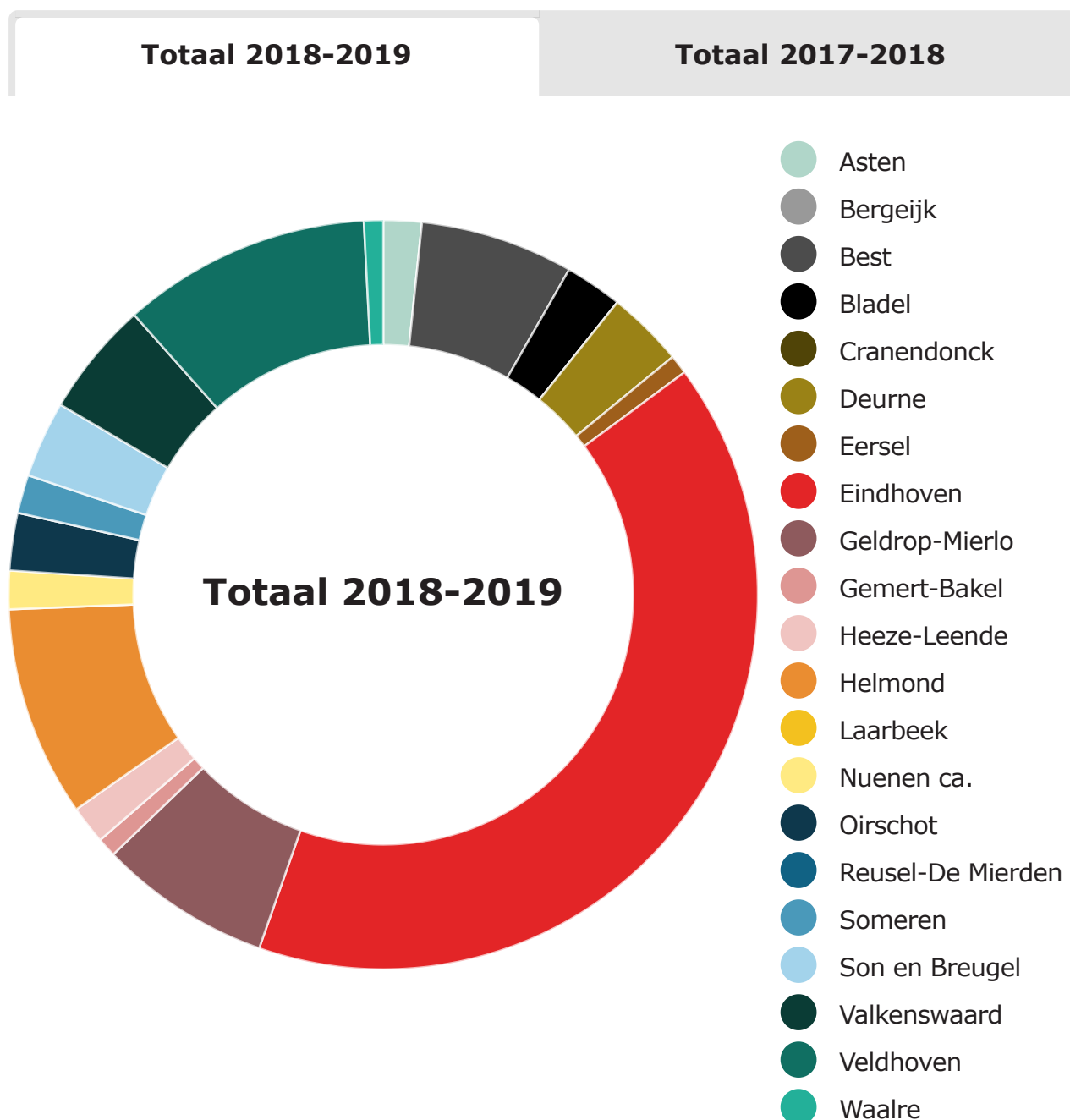
Als preventieve maatregelen niet het gewenste resultaat hebben, kan de leerplichtambtenaar overgaan tot handhaving door een Halt-straf in te zetten of een proces-verbaal op te maken.

Halt-afdoening

Bij ongeoorloofd of veelvuldig te laat komen wordt voor leerplichtige jongeren een Halt-straf ingezet om een duidelijk signaal te geven dat hij of zij op school hoort te zitten. Bij Bureau Halt krijgen jongeren een leerstraf soms in combinatie met een werkstraf.

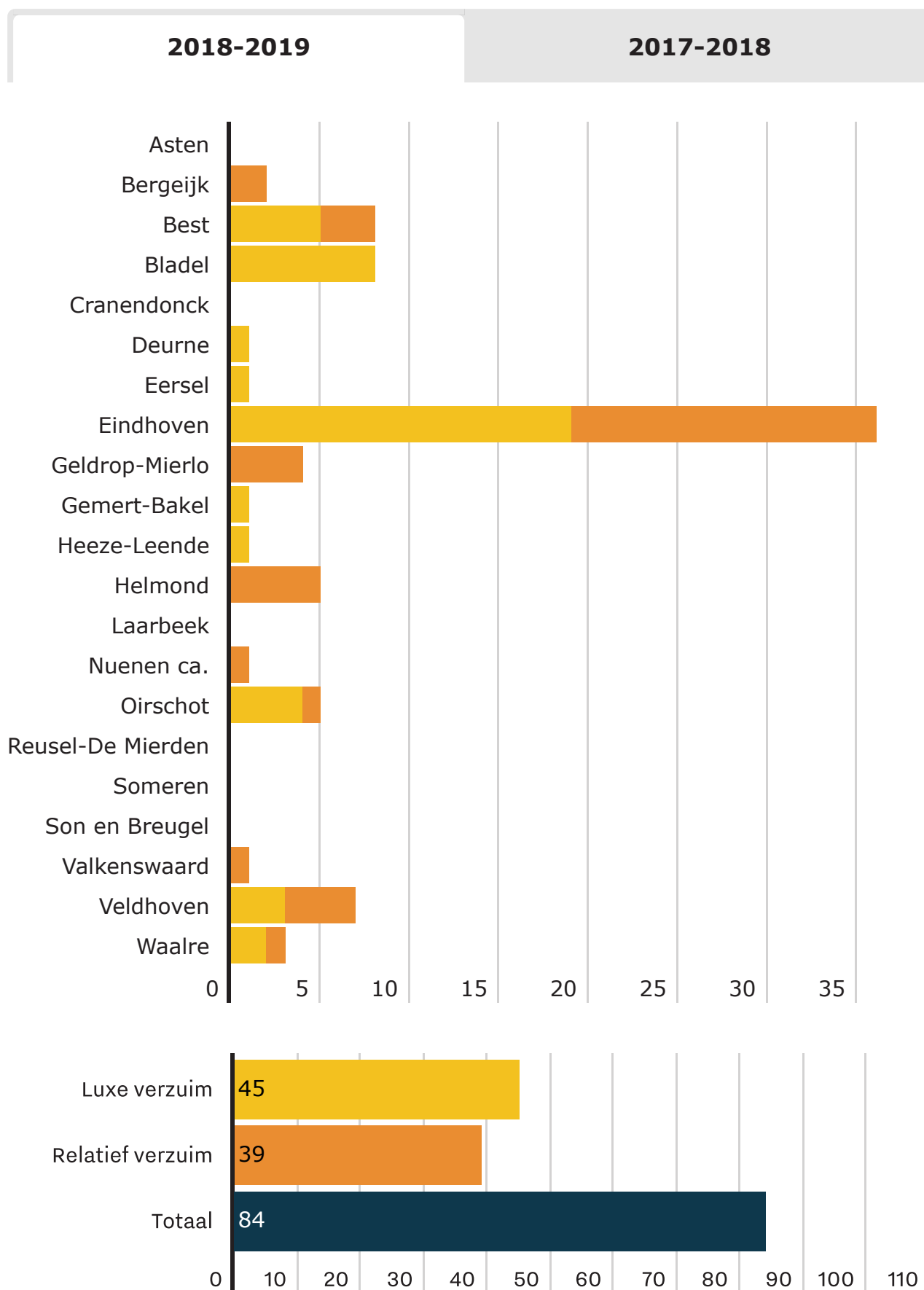

Halt-straf: totaal aantal Halt-afdoeningen per gemeente

Bron: Bureau Halt.

Aantal processen-verbaal schooljaar

Processen-verbaal schooljaar 2017-2018. Bron: leerplichttelling

Van de 118 jongeren die in schooljaar 2017/2018 een haltstraf hebben gekregen hebben 47 leerlingen (40%) in schooljaar 2018/2019 weer verzuimd (wettelijk en overig verzuim).

Van de 67 processen-verbaal relatief verzuim in schooljaar 2017/2018 hebben 27 leerlingen (40%) in schooljaar 2018/2019 weer verzuimd (wettelijk en overig verzuim).

Wat valt op?

60% van de jongeren met een Haltstraf of een proces-verbaal verzuimt niet opnieuw.

Het aantal opgemaakte processen-verbaal relatief verzuim is met 42% sterk afgenomen.

Met de invoering van de landelijke Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ligt de nadruk op preventie en vrijwillige jeugdhulp als effectief middel om verzuim tegen te gaan. Een strafrechtelijke aanpak is een uiterste middel en wordt alleen ingezet als dat noodzakelijk is om verzuim te stoppen en alle andere mogelijkheden geprobeerd zijn. Dit betekent dat er minder processen-verbaal worden opgemaakt. Dit is een landelijke trend.

Proces-verbaal (pv)

Een pv kan opgemaakt worden tegen de ouders, tegen de leerling van 12 tot 18 jaar of tegen beiden. Het OM bepaalt de aanpak/strafmaat. Deze kan bestaan uit een taakstraf (leeren/of werkstraf), begeleiding van de jeugdreclassering of een geldboete.

Vrijstellingen

Kinderen van 5 tot 18 jaar die in Nederland wonen moeten naar school. Soms is vrijstelling van schoolinschrijving mogelijk. Een vrijstelling wordt jaarlijks door ouders aangevraagd bij de leerplichtambtenaar. Als aan de wettelijke voorwaarden voldaan wordt, krijgen ouders vrijstelling van schoolinschrijving.

Vrijstelling van inschrijving is van toepassing als:

- de jongere op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om tot een school te worden toegelaten (artikel 5 sub a Leerplichtwet);
- de ouders/verzorgers tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen overwegende bedenkingen hebben (artikel 5 sub b Leerplichtwet);
- de jongere als leerling ingeschreven staat op een school in het buitenland en deze school ook geregeld bezoekt (artikel 5 sub c Leerplichtwet);
- er bijzondere omstandigheden zijn waarbij aangetoond kan worden dat de kwalificatieplichtige jongere op andere wijze voldoende onderwijs geniet (artikel 15 Leerplichtwet).

Wat valt op?

De meeste vrijstellingen betreffen het volgen van onderwijs in het buitenland. Dit komt doordat een aantal gemeenten geografisch direct aan België grenst. Hierdoor kunnen ouders ook kiezen voor onderwijs 'over de grens'.

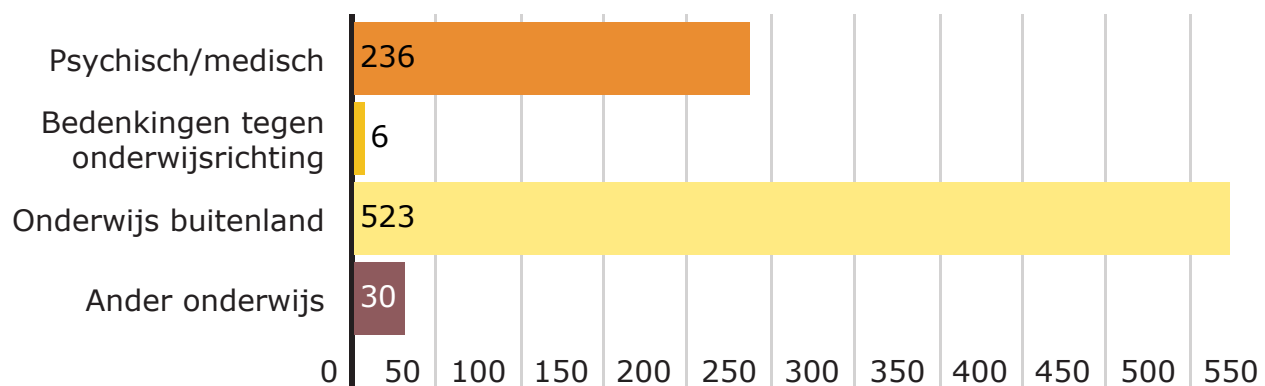
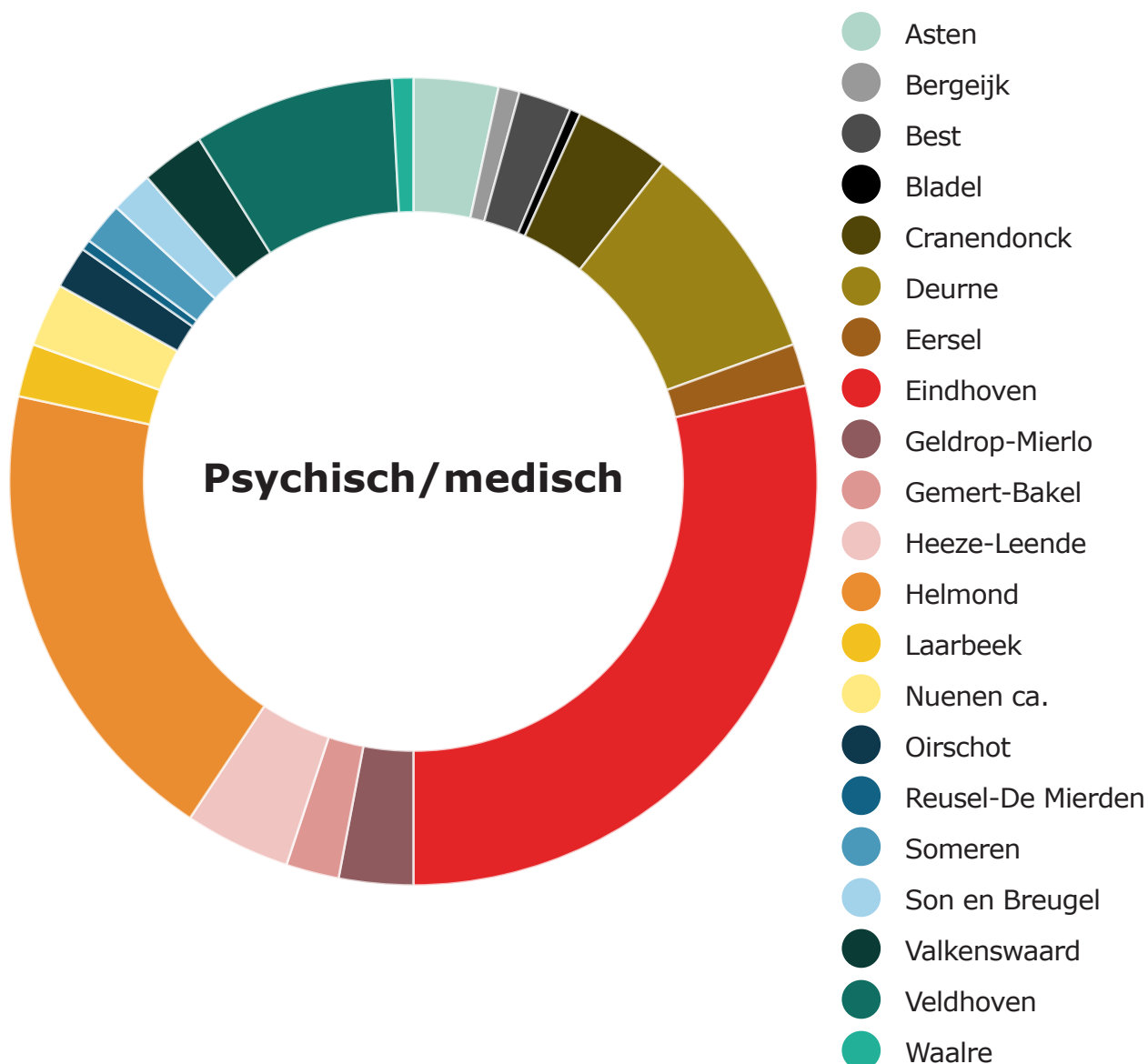
0,2% van alle jeugdigen in de regio Zuidoost-Brabant heeft een vrijstelling wegens psychische of lichamelijke gronden. Eenzelfde percentage als in schooljaar 2017-2018.

- 61 jeugdigen die in schooljaar 2018-2019 een vrijstelling wegens psychische of lichamelijke gronden hadden gaan op dit moment naar school.
- Van de 171 leerlingen die met ingang van dit schooljaar nog geen onderwijs volgen zijn 49 jeugdigen 5 of 6 jaar. Dit betekent dat zij in schooljaar 2018-2019 voor het eerst een vrijstelling hebben gehad. Deze kinderen verblijven op gespecialiseerde kindercentra en stromen veelal op een later moment uit naar onderwijs.
- 34 jeugdigen zijn inmiddels 18 jaar geworden en hebben daarom geen vrijstelling meer.

Nieuw

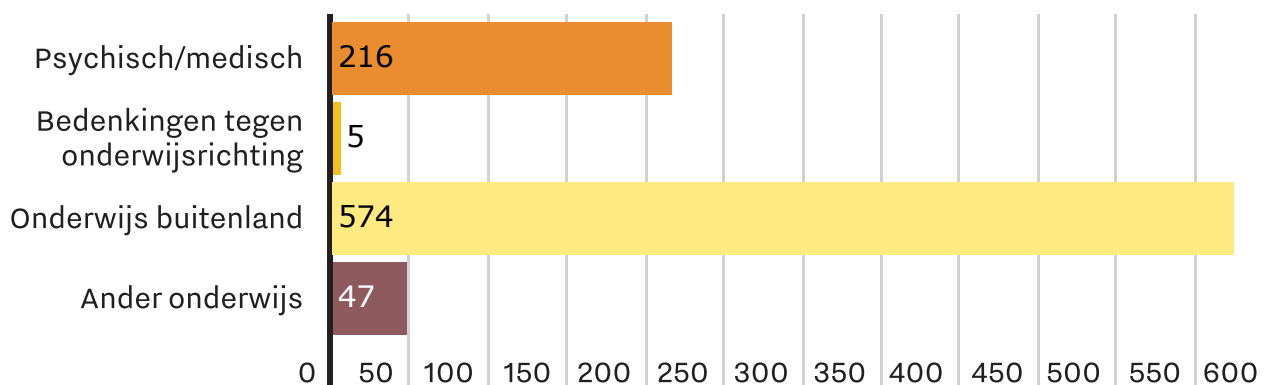
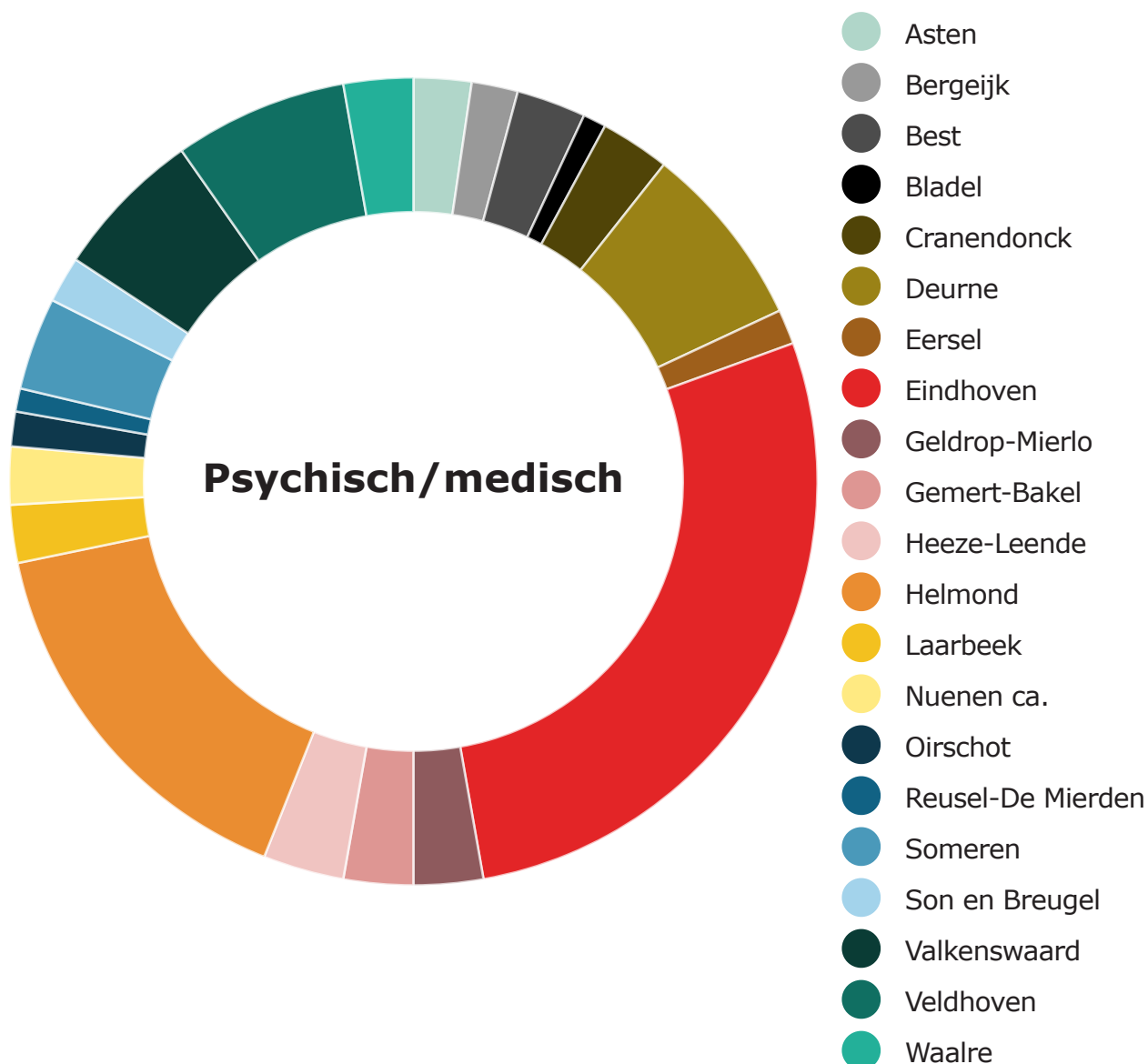
De minister van onderwijs wil het onderwijsveld een rol geven in de procedure voor totstandkoming van vrijstellingen 5 onder a. Hierbij wil hij de leerplichtambtenaar een grotere rol geven.

Aantal en soort vrijstellingen per gemeente schooljaar 2018-2019

Aantal en soort vrijstellingen per gemeente schooljaar 2018-2019. Bron: leerplichttelling

Aantal en soort vrijstellingen per gemeente schooljaar 2017-2018

Aantal en soort vrijstellingen per gemeente schooljaar 2017-2018. Bron: leerplichttelling

Absoluut verzuim

In 2018-2019 heeft leerplicht 203 gevallen van absoluut verzuim opgepakt. Vorig schooljaar waren er 113 gevallen van absoluut verzuim.

74% van de gevallen van absoluut verzuim wordt gevormd door fouten in de administratieve uitwisseling tussen DUO² en CLR, jeugdigen die niet meer in de regio wonen maar nog niet uitgeschreven zijn uit de Basisregistratie Personen (BRP) en jeugdigen die in afwachting zijn van een vrijstelling. Aan het eind van het schooljaar waren 183 jongeren weer op een school ingeschreven, waren verhuisd of hadden een vrijstelling. 20 meldingen waren nog in behandeling.

In schooljaar 2018-2019 is, evenals in 2017-2018, geen proces-verbaal opgemaakt tegen ouders omdat hun kind niet ingeschreven stond aan een school.

Wat valt op?

Hoewel er een grote toename is in het aantal absoluut verzuim wil dit niet zeggen dat deze jeugdigen niet naar school gaan. De toename heeft te maken met het nieuwe registratiesysteem JVS. Anders dan voorheen wordt voor jeugdigen die nieuw in de gemeente zijn komen wonen en nog geen schoolinschrijving hebben, automatisch direct een werkproces absoluut verzuim aangemaakt. Deze werkprocessen worden vervolgens meegeteld in de jaarlijkse leerplichttelling.

2. Dienst Uitvoering Onderwijs. Deze voert verschillende onderwijswetten- en regelingen uit.

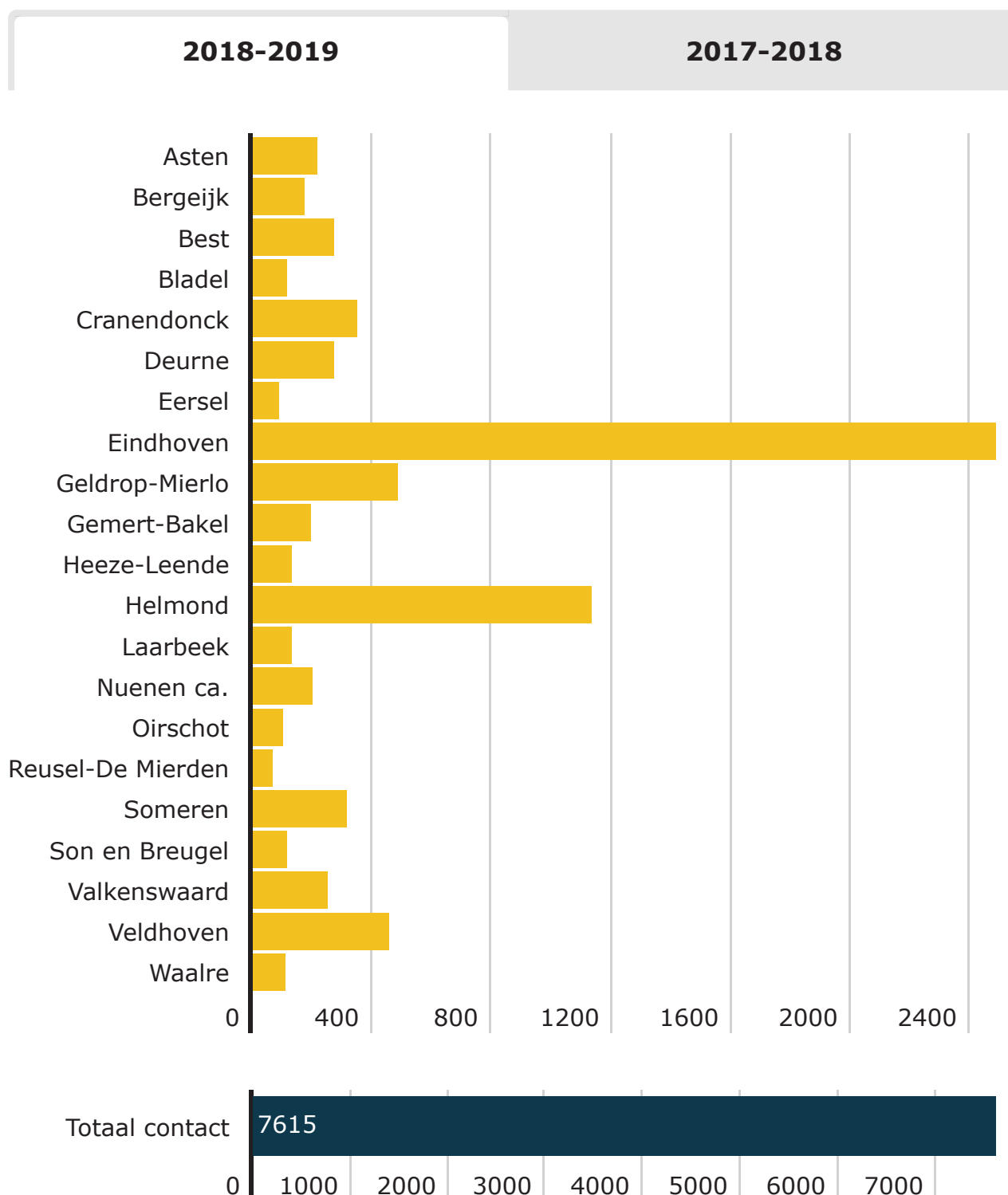
Absoluut verzuim

Bij absoluut verzuim is een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere niet ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling zonder dat de jongere een vrijstelling heeft.

Contact en inzet leerplicht

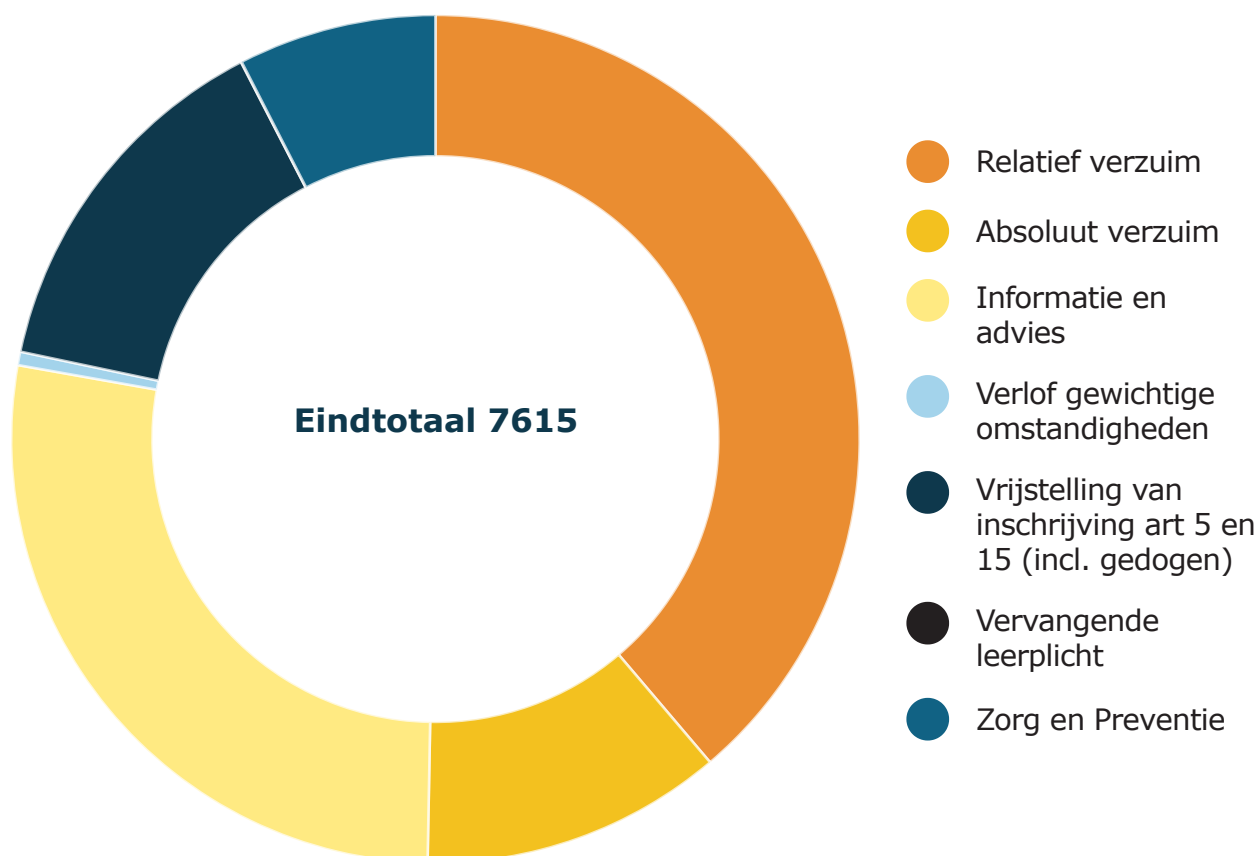
Naast meldingen over verzuim of vrijstellingsaanvragen wordt er ook om andere redenen contact opgenomen met en inzet gevraagd van leerplicht om schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Bijvoorbeeld vanwege leerlingen met gedrags- of motivatieproblemen, conflicten tussen ouders, leerlingen en de school, vragen over verlof.

In schooljaar 2018-2019 is in totaal 7.615keer inzet gevraagd van leerplicht in de regio Zuidoost Brabant. 1.267 meer dan in 2017-2018

Deze inzet had betrekking op 5.840 jongeren (5,5%) woonachtig in de regio, 555 meer dan in 2017-2018. Voor een aantal jongeren is meerdere malen een melding bij leerplicht gedaan.

Aantal en soort werkprocessen schooljaar 2018/2019

Wat valt op?

Het aantal jongeren waarover contact is geweest met leerplicht is toegenomen. Deze toename is met name het gevolg van het nieuwe leerlingenregistratiesysteem. In de conversie van het oude naar het nieuwe systeem konden niet alle werkprocessen een-op-een worden overgezet. Daarnaast is registratie van meldingen in het nieuwe systeem eenvoudiger en meer accuraat en worden meer werkprocessen automatisch door het systeem aangemaakt.

De reden van contact is met name relatief verzuim en informatie en advies. Deze laatste betreft met name consultatie over leerlingen, conflicten van ouders en/of leerlingen met school en vragen over vrijstelling of verlof.

*Beste Helga,
Ik wil je graag even een update geven over afgelopen periode.
Roy heeft een hele fijne tijd gehad bij zijn vader en is ook echt anders terug gekomen.
Natuurlijk hier in zijn vertrouwde omgeving weer in de verleiding maar hij is ook eerder gestart bij Yes we Can.
10 december. We hopen dat hij hier veel gaat leren.
Nog hartelijk bedankt voor je begrip en steun.
Fijne feestdagen.
Met vriendelijke groet,
Emma*

Beste Mirthe mijn vader heeft gebeld ik moest u appen

Voor een tijdstip voor woensdag 4 sept

Klopt! Kun je me zeggen wanneer je naar het gemeentehuis kunt komen?

Vanaf hoelaat kunt u?

Vanaf 9 uur

Oke dan 9 uur?

Prima! Zie ik je dan. Je kunt bij de receptie vragen naar Mirthe Klok

Moet ik iets meenemen ? Tot dan !

Als je denkt dat je spullen hebt die voor mij misschien belangrijk zijn, graag!

Oké zal mijn aanmelding bij nha meenemen mijn id ! Komt in orde

Super Denise!! Wat fijn om te horen heel veel succes. Maak er iets moois van gr Mirthe

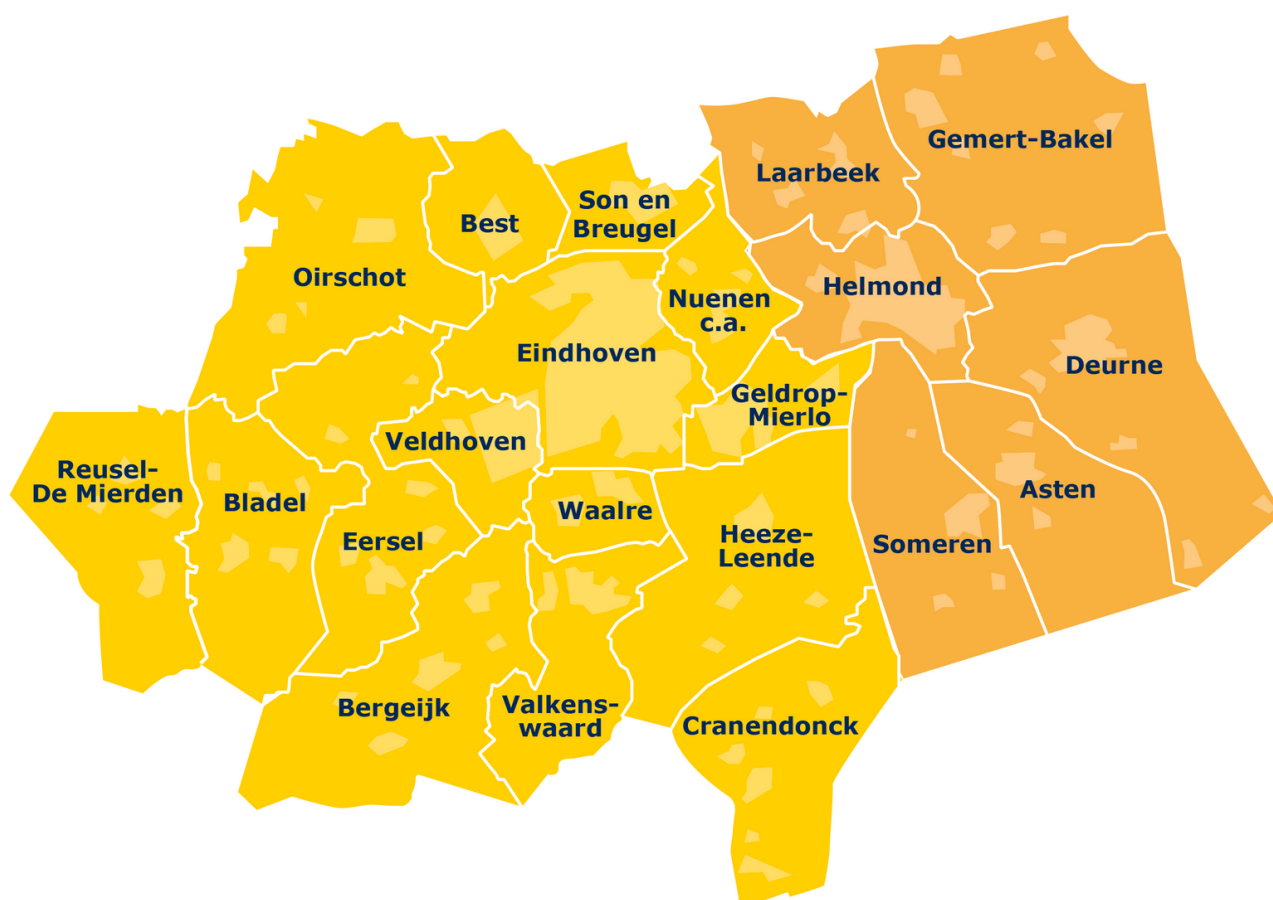
Dankjewel gaat helemaal goed komen.

Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)

RMC-functie

De gemeenten Eindhoven en Helmond voeren de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) uit, ten behoeve van voortijdig schoolverlaters. Jongeren tussen 18 en 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten kunnen RMC-loopbaanbegeleiding krijgen en worden begeleid naar school, werk, een combinatie van beide of hulpverlening.

De gemeente Eindhoven is uitvoerder van de RMC-functie voor de subregio Eindhoven-de Kempen, vijftien gemeenten, te weten: Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Nuenen, Oirschot, Reusel-de Mierden, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre.

De gemeente Helmond is uitvoerder van de RMC-functie voor de subregio Helmond-Peelland, zes gemeenten, te weten: Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Someren.

Voortijdig schoolverlaters

Nieuwe voortijdig schoolverlaters:

Jongeren tot 23 jaar die in het schooljaar 2018-2019 zijn uitgeschreven van school, nog geen startkwalificatie hebben en op 1 oktober 2019 niet ingeschreven staan aan een opleiding. Een startkwalificatie is een mbo-diploma op tenminste niveau 2, of een havo- of vwo-diploma.

Voortijdig schoolverlaters

Voortijdig schoolverlaters > 1 schooljaar (ook wel oud vsv'ers genoemd):

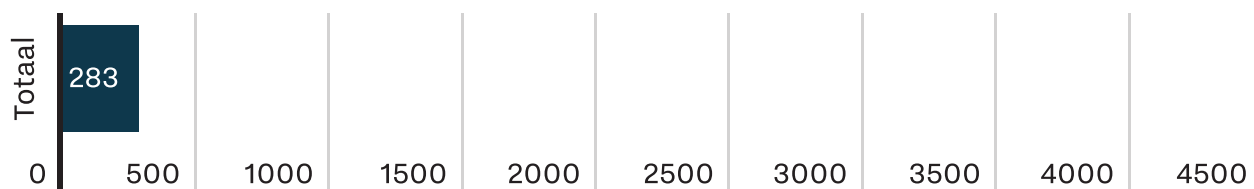
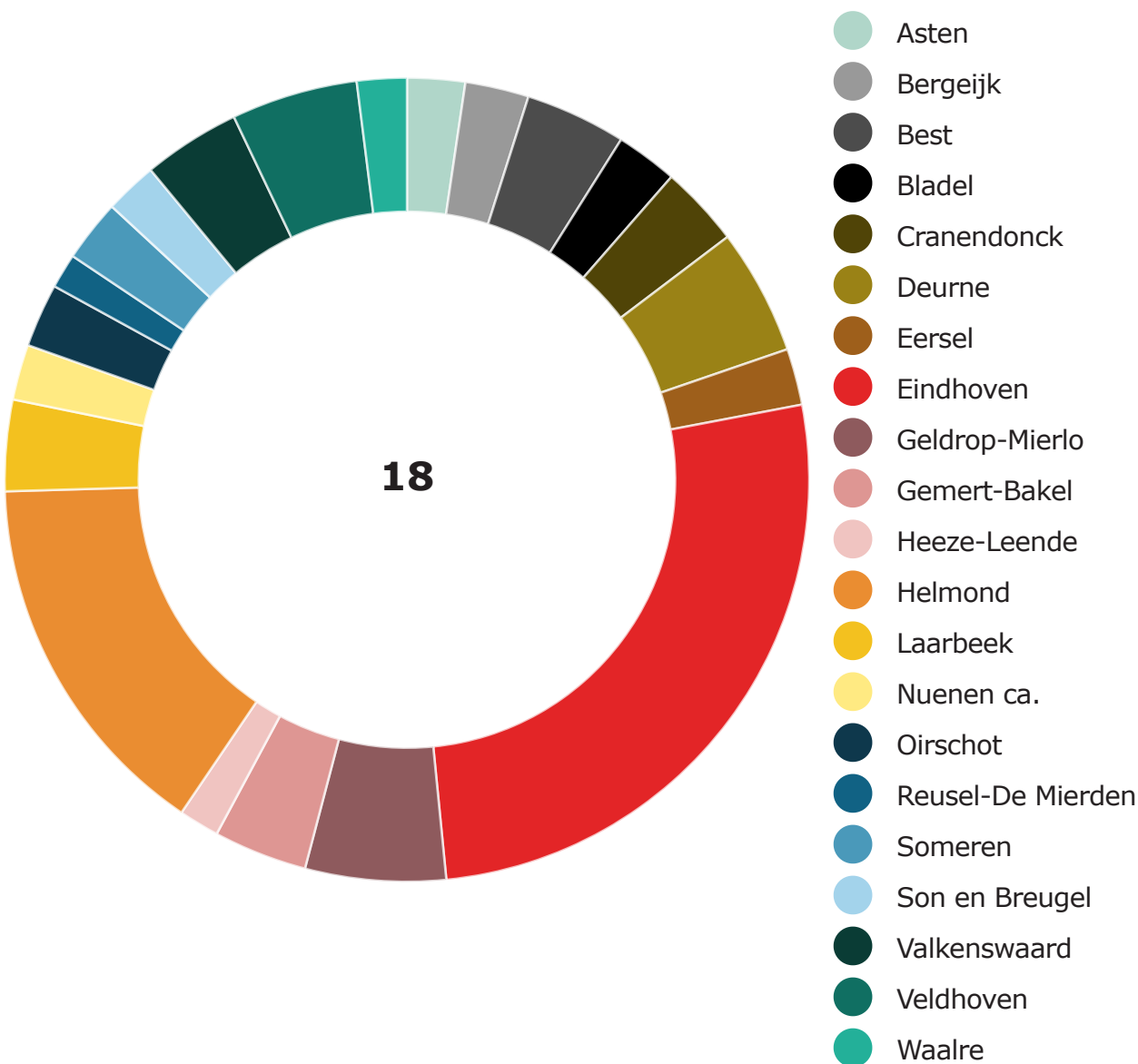
Jongeren die in eerdere schooljaren zijn uitgevallen van school, nog geen 23 jaar zijn, geen startkwalificatie hebben en niet opnieuw staan ingeschreven aan een onderwijsinstelling.

Voor een succesvolle aanpak van voortijdig schoolverlaten is een goede samenwerking met onderwijs en ketenpartners in de regio noodzakelijk. In Zuidoost-Brabant is hiertoe een gezamenlijk programma Aanval op schooluitval 2016-2020, ook wel voortijdig schoolverlaten/jongeren in een kwetsbare positie opgesteld. De nadruk ligt op het versterken van een effectieve ketenaanpak, een goede samenwerking met korte lijnen en een sluitende aanpak voor kwetsbare jongeren. In 2019 heeft dit geleid tot een nieuwe naam voor het regionale programma: Naar de juiste plek.

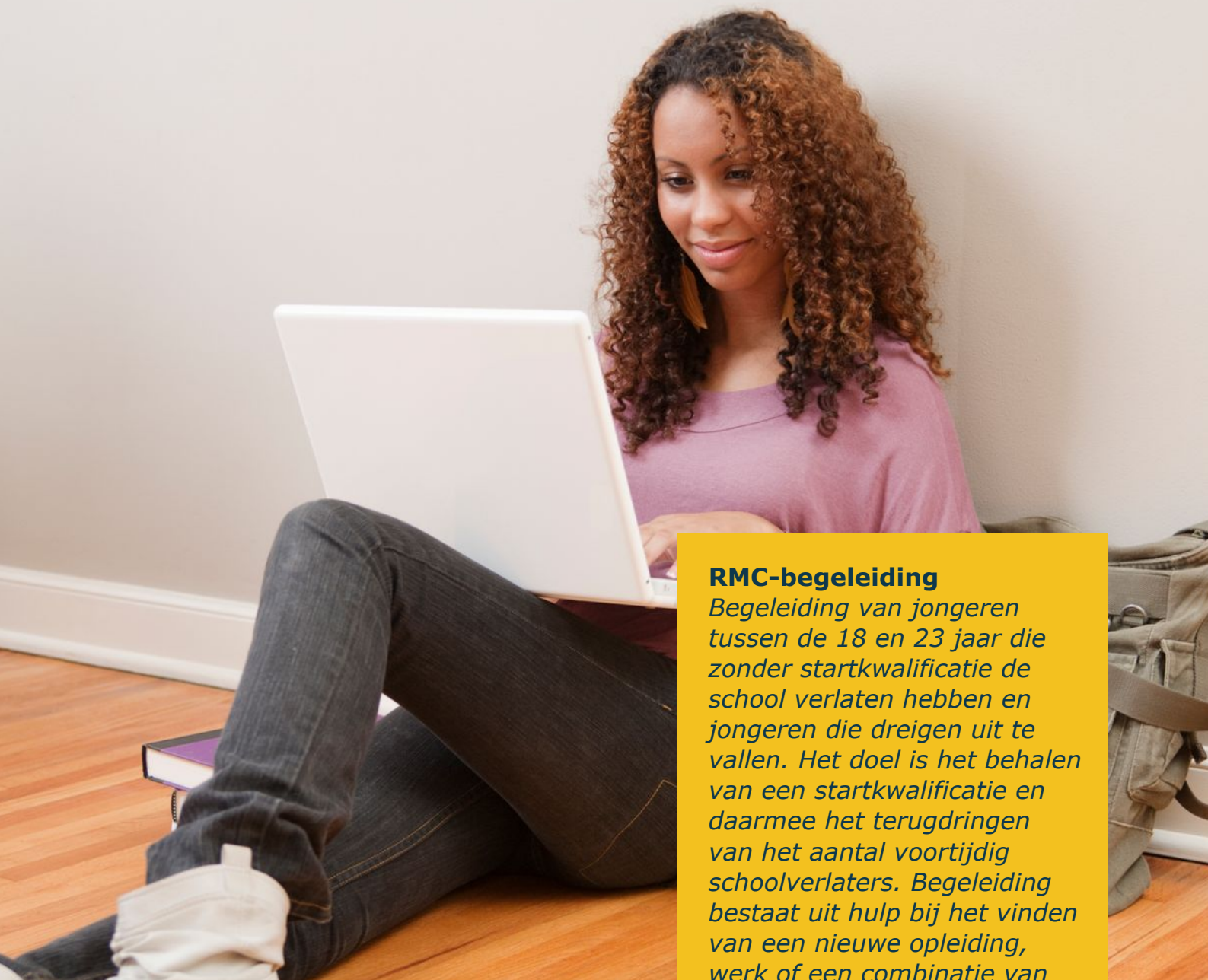
Op 1 oktober 2018 woonden er 14.081 jongeren van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie in de regio Zuidoost-Brabant. Het merendeel van deze jongeren volgt onderwijs. De jongeren die aan een school staan ingeschreven en verzuimen en jongeren die de school (dreigen te) verlaten zonder startkwalificatie worden benaderd door RMC-loopbaanbegeleiders.

Aantal jongeren zonder startkwalificatie in de regio Zuidoost-Brabant per gemeente en per leeftijd (vanaf 18 jaar tot 23 jaar).

Peildatum 1-10-2018

Bron: CLR

RMC-begeleiding

Begeleiding van jongeren tussen de 18 en 23 jaar die zonder startkwalificatie de school verlaten hebben en jongeren die dreigen uit te vallen. Het doel is het behalen van een startkwalificatie en daarmee het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters. Begeleiding bestaat uit hulp bij het vinden van een nieuwe opleiding, werk of een combinatie van beide met als doel het behalen van een startkwalificatie.

Om verzuim en schooluitval onder 18+-ers terug te dringen zijn RMC-loopbaanbegeleiders een of meerdere dagdelen aanwezig op alle mbo's in de regio. Zij participeren in het interne zorgoverleg en in de zorg- en adviesteams waaraan ook andere externe partijen zoals schoolmaatschappelijk werk en GGD deelnemen.

Op deze wijze komen risico- en zorgleerlingen tijdig in beeld zodat de school en de RMC-loopbaanbegeleider actie kunnen ondernemen naar de leerling om uitval te voorkomen. En mocht de leerling toch uitvallen is het gemakkelijker om in contact te komen met hem/haar en een passend vervolgtraject in te zetten.

Verzuim 18+

De meeste jongeren vallen uit als zij ouder zijn dan 18 en dus niet meer leerplichtig of kwalificatieplichtig. Het gaat dan vooral om jongeren in het mbo.

Om te voorkomen dat schoolverzuim tot schooluitval leidt, is het belangrijk dat school, en bij continuering van verzuim, de RMC-loopbaanbegeleider snel in gesprek gaat met een jongere die verzuimt. Met afspraken tussen jongere, school en RMC kan voorkomen worden dat jongeren uitvallen.

De verzuimmeldingen hebben betrekking op 650 jongeren, 124 meer dan in 2017-2018. Er zijn meer jongeren met meerdere verzuimmeldingen.

Wat valt op?

Het aantal verzuimmeldingen is toegenomen met 19%.

Met name mbo-scholen melden verzuim van 18+-ers steeds beter.

Er zijn meer jongeren waar school meerdere verzuimmeldingen over gedaan heeft dan in 2017-2018.

Mail leerplicht aan student

Hoi Joke,

Ik hoorde van school dat je nog steeds naar school gaat en ook zeer goed aanwezig bent. Dat is knap als je een tijd lang niet naar school bent geweest. Complimenten daarvoor.

Hopelijk gaat het ook goed met het leren. Succes.

*Met vriendelijke groet, Herman,
Leerplichtplusambtenaar
Gemeente Eindhoven | Sociaal Domein | Afd. Handhaving*

Reactie student

Van: Joke

Verzonden: maandag 21 oktober 2019 9:54

Aan: Leerplicht

Onderwerp: Re: Goed bezig!

*Hallo Herman,
Dankjewel! Jaa het gaat super goed. Ik krijg over 2 weken te horen of ik de opleiding in 1 jaar of in 2 jaar kan doen. En hoe het er nu voor staat kan ik het wel in een jaar doen.*

Groetjes, Joke

Verzuimmeldingen leerlingen 18+ regio Zuidoost Brabant

2018-2019

Voortgezet Onderwijs	MBO	Totaal
----------------------	-----	--------

2017-2018

Voortgezet Onderwijs	MBO	Totaal
----------------------	-----	--------

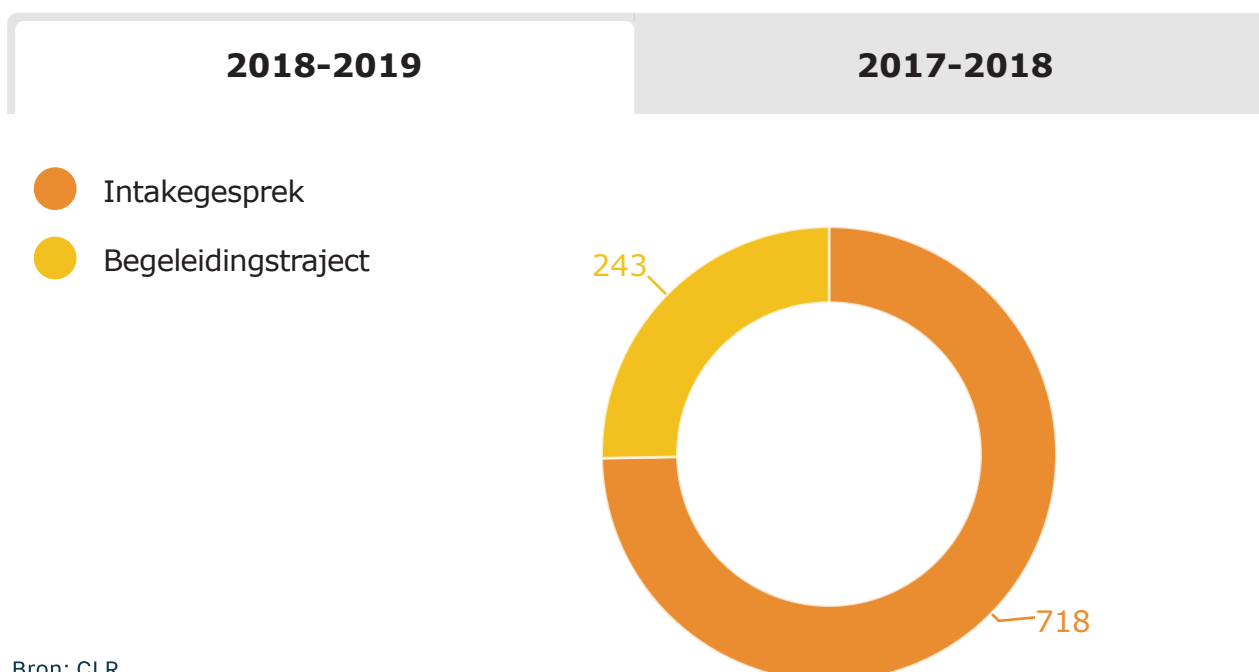

RMC-begeleiding vsv'ers

Alle jongeren die gedurende het schooljaar vsv'er worden, ontvangen direct een brief van de RMC-loopbaanbegeleider waarin gevraagd wordt wat hun situatie is en of zij begeleiding willen bij het zoeken naar een passende opleiding of werk. De jongeren die aangeven begeleiding te willen worden vervolgens uitgenodigd voor een intakegesprek. Jongeren die in eerdere schooljaren vsv'er zijn geworden ontvangen jaarlijks een brief van de RMC-loopbaanbegeleider. Daarnaast worden er huisbezoeken afgelegd bij vsv'ers en benaderen jongeren en hun omgeving ook zelf RMC-loopbaanbegeleiders als zij vragen hebben of advies willen.

Na het intakegesprek wordt voor jongeren die ondersteuning willen bij het vinden van een nieuwe opleiding, werk of een combinatie van beide, een begeleidingstraject opgestart door de RMC-loopbaanbegeleider. Uitgangspunten hierbij zijn de mogelijkheden, interesses en talenten van jongeren. Van belang is om helder te krijgen wat de oorzaak van de schooluitval is en wat een jongere nodig heeft om een nieuwe opleiding succesvol af te ronden. Hierdoor kan maatwerk, persoonlijke begeleiding en een passend advies worden geboden. Soms is hulpverlening voorliggend of kan de jongere beter toegerust aan een nieuwe opleiding beginnen door eerst een ander traject te volgen. De RMC-loopbaanbegeleider kan verschillende instrumenten zoals interesse- en persoonlijkheidstesten inzetten en heeft intensief contact met (mbo-)scholen en hulpverlenende instanties.

Aantallen intake en RMC-begeleiding Zuidoost Brabant

Bron: CLR
Bron: CLR

Hoi Jesse,
Je hebt een antwoordformulier
naar ons teruggestuurd.
Hierop geef je aan dat je een
opleiding zoekt.
Kan ik jou daar misschien bij
helpen?
Met vriendelijke groet,
Kim (gemeente Eindhoven)

Ja eigenlijk wel dat zou
heeeeeeeeel fijn zijn. Excussens
voor de late reactie Is t kan
zou ik nog graag geholpen
willen worde
want ik zoek eign een bbl
opleiding

Oke, dan zou je een keer naar
Eindhoven moeten komen voor
een gesprek, dit zal ongeveer 1
uur duren

Hoi Ivonne,
Jij hebt eind vorig jaar een
antwoordformulier teruggestuurd.
Hierop geef je aan dat je een
opleiding zoekt.
Maar daar geen hulp bij nodig had.
Kan ik jou inmiddels misschien
toch ergens bij helpen?
Of heb je al een opleiding
gevonden?
Met vriendelijke groet,
Kees (gemeente Eindhoven)

Hi, lief dat u een berichtje
stuurt maar ik heb inmiddels al
een nieuwe opleiding
gevonden. 😊

Groetjes Ivonne

*Beste Hennie en Els,
We hadden het er samen over dat we jullie een berichtje wilde sturen om te bedanken voor inderdaad het prettige en zinvolle gesprek. Fijn dat het zo gelopen is en dat er vanuit Kevin zijn oogpunt wordt gekeken. Nogmaals bedankt*

*Met vriendelijke groet / Meilleures salutations / Yours sincerely,
Jeroen Dubbel*

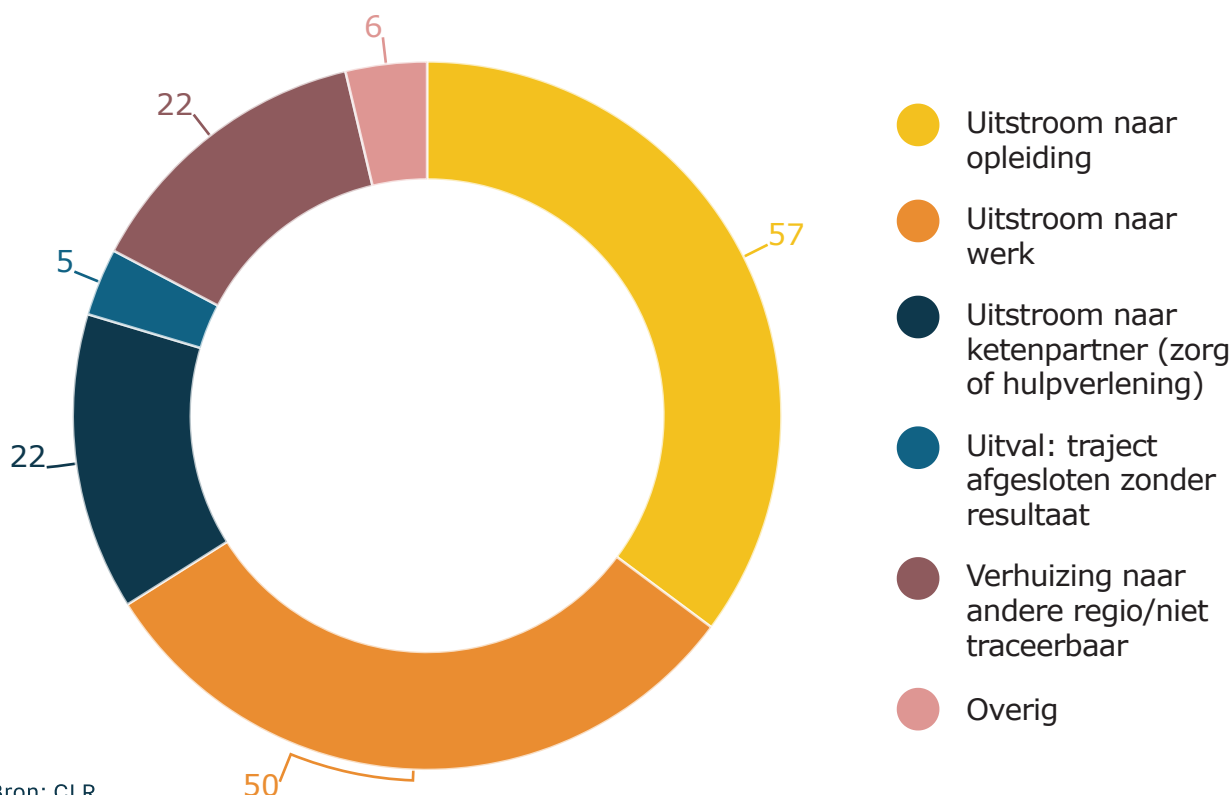
Resultaten RMC-trajecten

Gedurende schooljaar 2018-2019 zijn in totaal 162 trajecten afgesloten in vergelijking met 127 trajecten gedurende het vorige schooljaar.

Resultaat RMC-trajecten vsv'ers nieuw en >1 schooljaar regio Zuidoost-Brabant

Afgesloten trajecten 18/19

Afgesloten trajecten 17/18

Bron: CLR
Bron: CLR

Wat valt op?

Het aantal intakegesprekken in schooljaar 2018-2019 is met 56% toegenomen ten opzichte van het voorgaande schooljaar. Dit is mede het gevolg van de huisbezoeken.

34% van de intakegesprekken in 2018-2019 leidden tot een begeleidingstraject. Dit is vergelijkbaar met het voorgaande schooljaar.

Na een begeleidingstraject stroomden 46% van de jongeren uit naar een opleiding en 23% naar werk. In schooljaar 2017-2018 was dit respectievelijk 57% en 11%. De hogere uitstroom naar werk kan verklaard worden door de gunstige arbeidsmarkt.

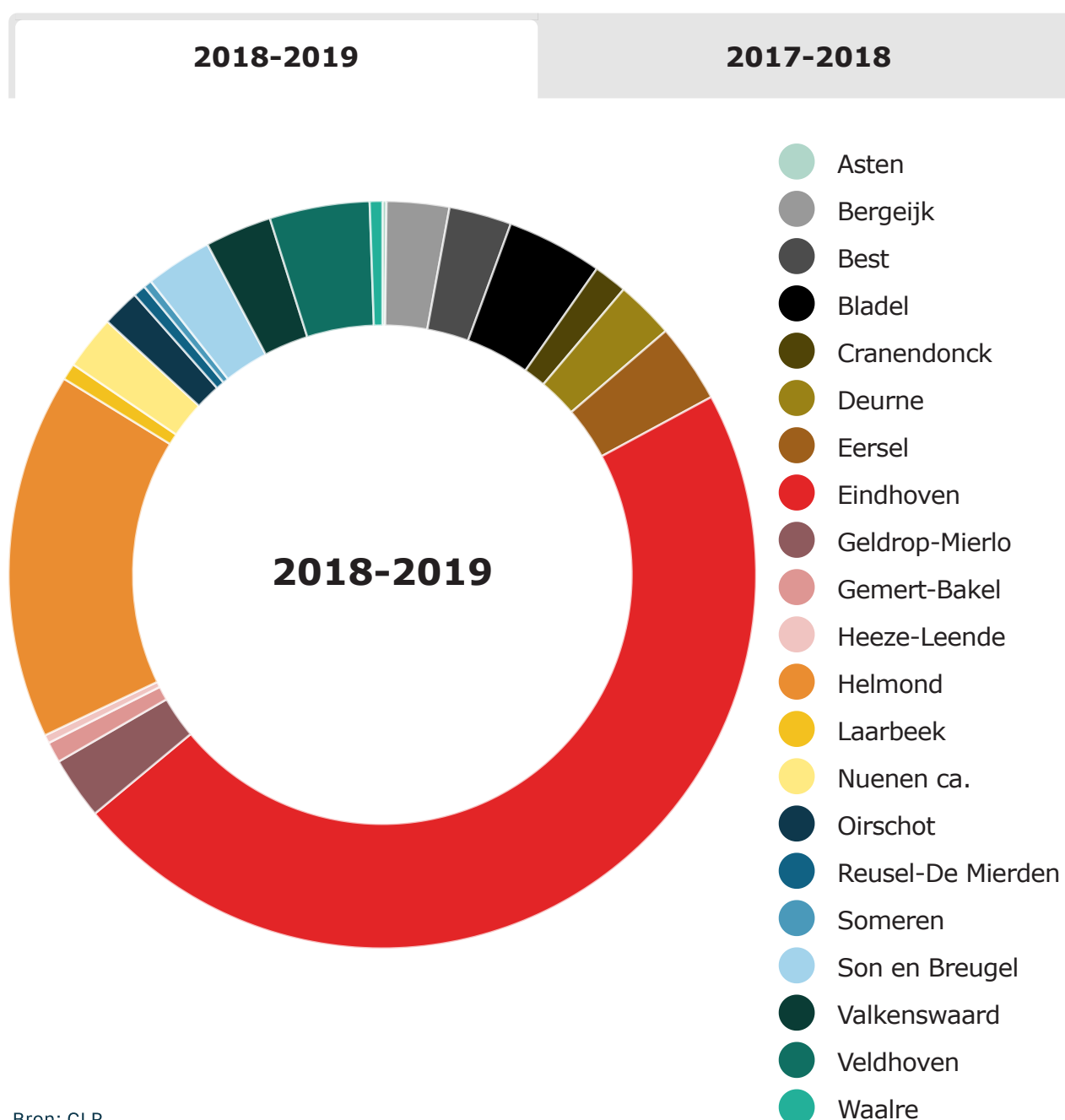

Huisbezoeken vsv'ers

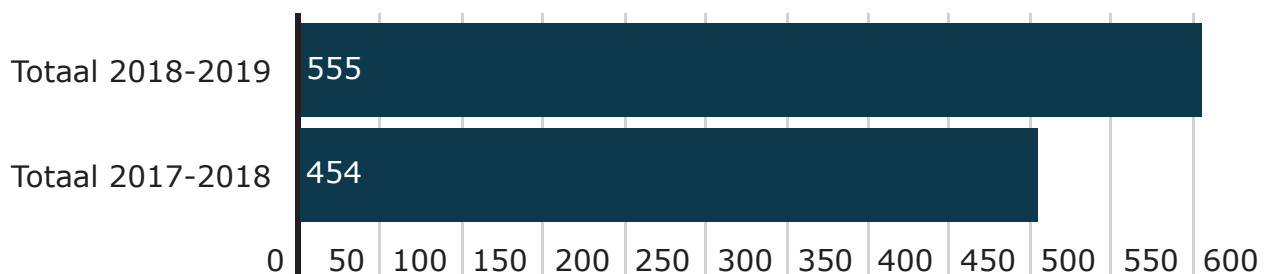
Er zijn jongeren die niet reageren op de brief van de RMC-loopbaanbegeleider. In de regio Eindhoven-de Kempen gaat leerplichtplus op huisbezoek bij alle jongeren die gedurende het schooljaar uitvallen. Bij jongeren die in eerdere schooljaren zijn uitgevallen en die geen of een laag inkomen hebben worden eveneens huisbezoeken afgelegd. De inkomensgegevens worden maandelijks opgevraagd.

In de gemeente Helmond gaan jongerencoaches op huisbezoek bij alle vsv'ers zonder inkomen of met een laag inkomen.

Aantal vsv'ers met huisbezoek per woongemeente

Bron: CLR
Bron: CLR

In schooljaar 2018-2019 zijn in totaal 641 huisbezoeken afgelegd bij 555 jongeren. In schooljaar 2017-2018 werden alleen in de subregio Eindhoven-de Kempen huisbezoeken afgelegd.

De jongeren die thuis zijn aangetroffen is gevraagd wat zij doen en of zij RMC-begeleiding willen naar onderwijs of een combinatie van onderwijs en werk. Jongeren die aan het werk willen ontvangen advies over mogelijkheden en de route naar werk. Als hulpverlening nodig is wordt doorverwezen naar wijkteam of Wmo.

Als jongeren ook bij een tweede huisbezoek niet thuis zijn, wordt een huisbezoekkaart achtergelaten met verzoek contact op te nemen.

150 jongeren (27%) waarbij een huisbezoek is afgelegd zijn doorgeleid naar een RMC-loopbaanbegeleider voor een intakegesprek. Voor 56 (10%) van hen is vervolgens een begeleidingstraject gestart om hen te ondersteunen bij het vinden van een nieuwe opleiding, werk of een combinatie van beide.

HALLO

EINDHOVEN

HALLO,

Ik ben vandaag (- -) bij je aan de deur geweest omdat je nog geen startkwalificatie hebt: een startkwalificatie is een diploma mbo niveau 2 of hoger.

Ik zou je graag willen spreken om te zien of ik ergens bij kan helpen zoals het kiezen van een opleiding of het vinden van werk. Meer informatie vind je ook op www.zowel.works

Bel, mail of app me voor het maken van een afspraak.
Ik hoop snel van je te horen!

Team Studieloopbaanadvies

Tel:
e-mail:
www.zowel.works

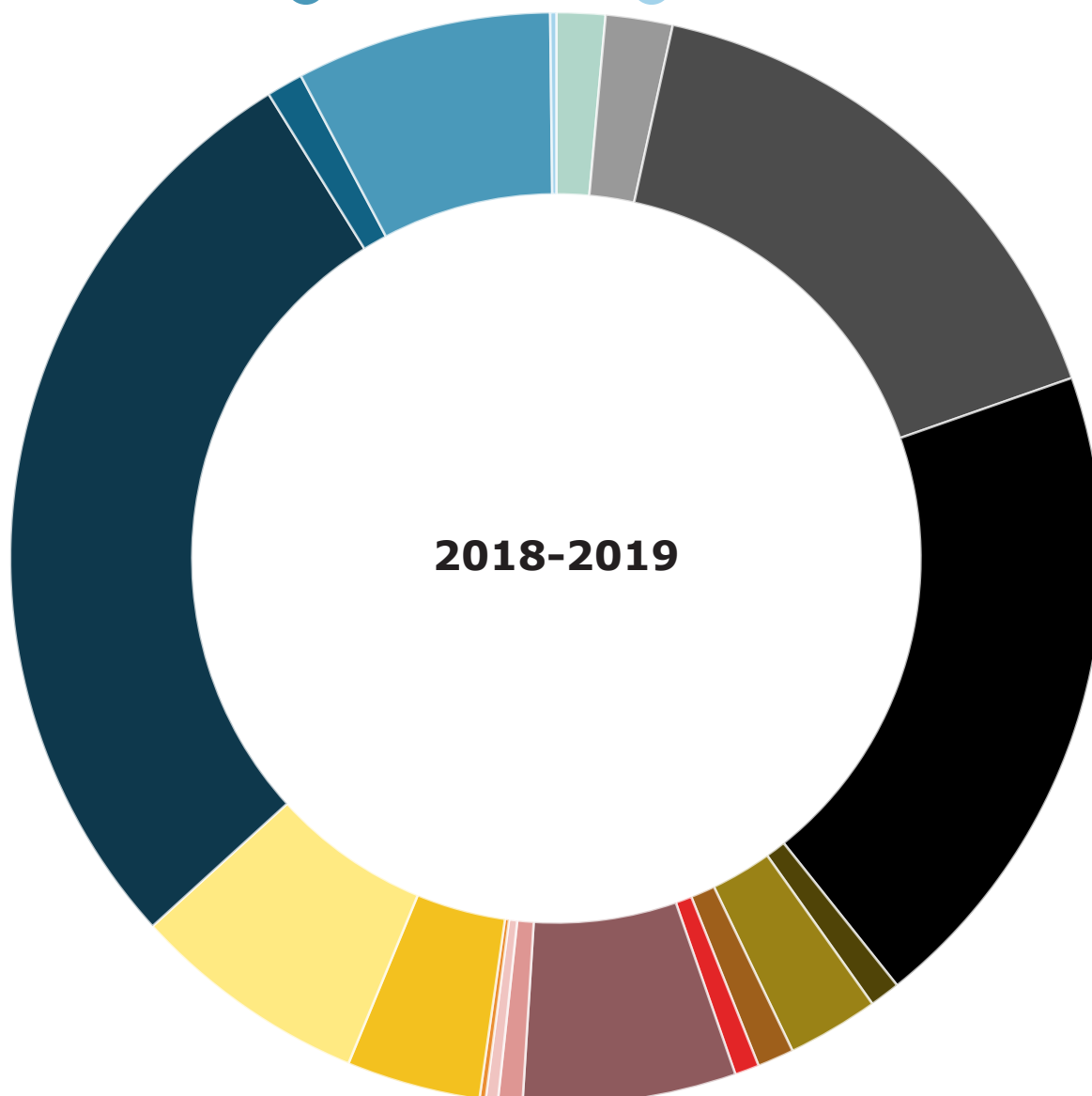
In samenwerking met regio'sgemeenten:
Berghijk, Best, Bladel, Cranendonck, Eersel, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Nuenen, Gemmen en Nieuwenhagen, Oirschot, Reusel-De Mierden, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre

EINDHOVEN

Door de huisbezoeken ontstaat zicht op de daadwerkelijke situatie van jongeren. Jongeren en ouders waarderen dat de gemeente naar ze toe komt.

In totaal volgen 96 jongeren (17%) waarbij een huisbezoek is afgelegd weer een opleiding in schooljaar 2019-2020.

Resultaat huisbezoeken vsv'ers nieuw en >1 schooljaar 2018-2019

Bron: CLR
Bron: CLR

"ik vind het fijn dat er naar mij geluisterd wordt".

"ik heb nog steeds werk, dank je wel dat je mij geholpen hebt".

Wat valt op?

Uit de huisbezoeken blijkt dat jongeren toch werken of naar school gaan. Er zijn jongeren die een eigen bedrijf hebben of werkzaam zijn in het buitenland. Daarnaast blijken jongeren die volgens DUO geen schoolinschrijving hebben, toch onderwijs te volgen bijvoorbeeld aan instellingen voor particulier onderwijs of aan onderwijsinstellingen in het buitenland.

De huisbezoeken leveren vooralsnog weinig begeleidingstrajecten bij RMC op. Jongeren en ouders waarderen het huisbezoek enorm. Mogelijk dat dit drempelverlagend is voor een vervolgcontact met/door jongere en ouders.

Nieuw

Om het rendement voor jongeren die niet werken te verhogen wordt in 2020 de focus gelegd op een warme overdracht naar werk.

Als hulpverlening nodig en gewenst is wordt de jongere pas losgelaten als het wijk- of jeugdteam daadwerkelijk betrokken is.

Hoi!

Ik ben vandaag (- -) bij je aan de deur geweest omdat je nog geen startkwalificatie hebt: een startkwalificatie is een mbo niveau 2 diploma of hoger. Ik zou je graag willen spreken om te zien of ik ergens bij kan helpen. Denk bijvoorbeeld aan het kiezen van een opleiding of het vinden van werk.

Bel, mail of app me gerust om hier een keer over te kletsen. Ik hoop snel van je te horen!

Groetjes,

Tel:
E-mail:

In samenwerking met:
regio gemeenten:
Aalten, Deurne, Gemert-Bakel,
Laarbeek en Someren.

Gemeente Helmond

Jongeren in een kwetsbare positie

Naast de vsv'ers vraagt het rijk sinds januari 2019 inzet van RMC voor de groep kwetsbare overstappers van 16 tot 23 jaar uit vmbo-basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-bb), praktijkonderwijs (pro), voortgezet speciaal onderwijs (vso) en Entree (mbo 1). In de regio Zuidoost-Brabant worden ook jongeren met een migratie-achtergrond tot de doelgroep jongeren in een kwetsbare positie gerekend. Voor al deze jongeren is een startkwalificatie moeilijker of niet haalbaar.

RMC heeft samen met partners de verantwoordelijkheid om een sluitend vangnet te bieden voor jongeren in een kwetsbare positie met als doel maatschappelijk uitval te voorkomen. Dit doet het RMC met de partners in de regio: scholen, werk & inkomen, wijk- en jeugdteams. Deze partijen hebben allen een eigen rol om maatschappelijke uitval van jongeren te voorkomen. Het gaat om jongeren die vanwege gedragsproblemen of specifieke leerbehoeften kwetsbaar zijn en daarmee een verhoogde kans hebben op maatschappelijke uitval zonder afgeronde opleiding of goed arbeidsperspectief. Zij bevinden zich op het snijvlak van onderwijs, arbeidsmarkt en (jeugd)zorg en hebben extra aandacht nodig om goed te worden voorbereid op de toenemende eisen die de samenleving, het onderwijs en de arbeidsmarkt aan hen stelt.

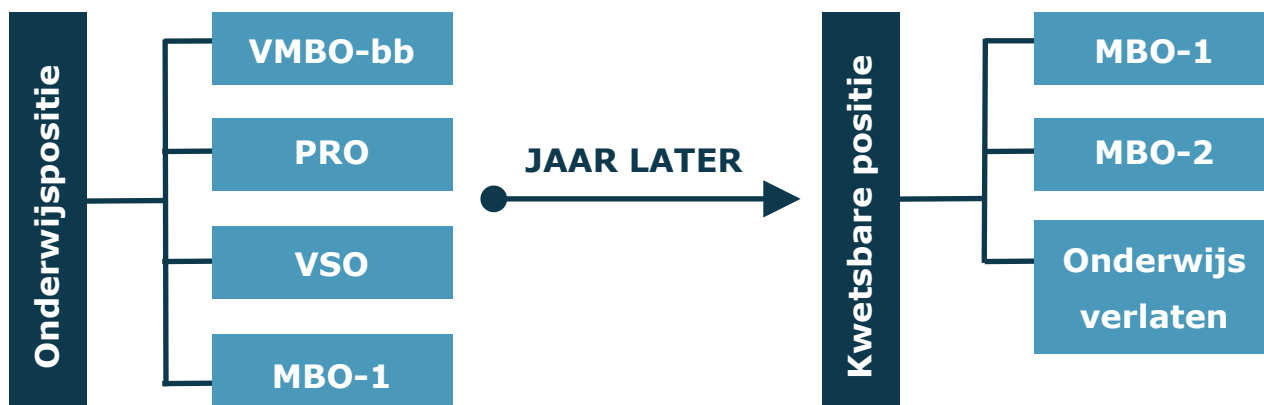
RoI RMC

RMC wil deze jongeren in beeld hebben, maatschappelijke uitval signaleren en de juiste partijen op het juiste moment betrekken om deze jongeren te begeleiden.

Door deze jongeren in beeld te brengen en te volgen:

- Zijn de jongeren in deze doelgroep beter in beeld en kan sneller geschakeld worden wanneer blijkt dat een jongere hulp nodig heeft omdat deze uitvalt.
- Wordt informatie verzameld waarmee achteraf beoordeeld kan worden of interventies effectief zijn geweest en zo nodig de werkwijzen hierop aanpassen waardoor deze doelgroep nog beter geholpen kan worden.
- Kunnen tijd en middelen ingezet worden voor die jongeren die daadwerkelijk ondersteuning nodig hebben.
- In 2018 is een start gemaakt met het inrichten van een regionaal volgsysteem om alle jongeren die behoren tot de doelgroep 'jongeren in een kwetsbare positie' in beeld te hebben.

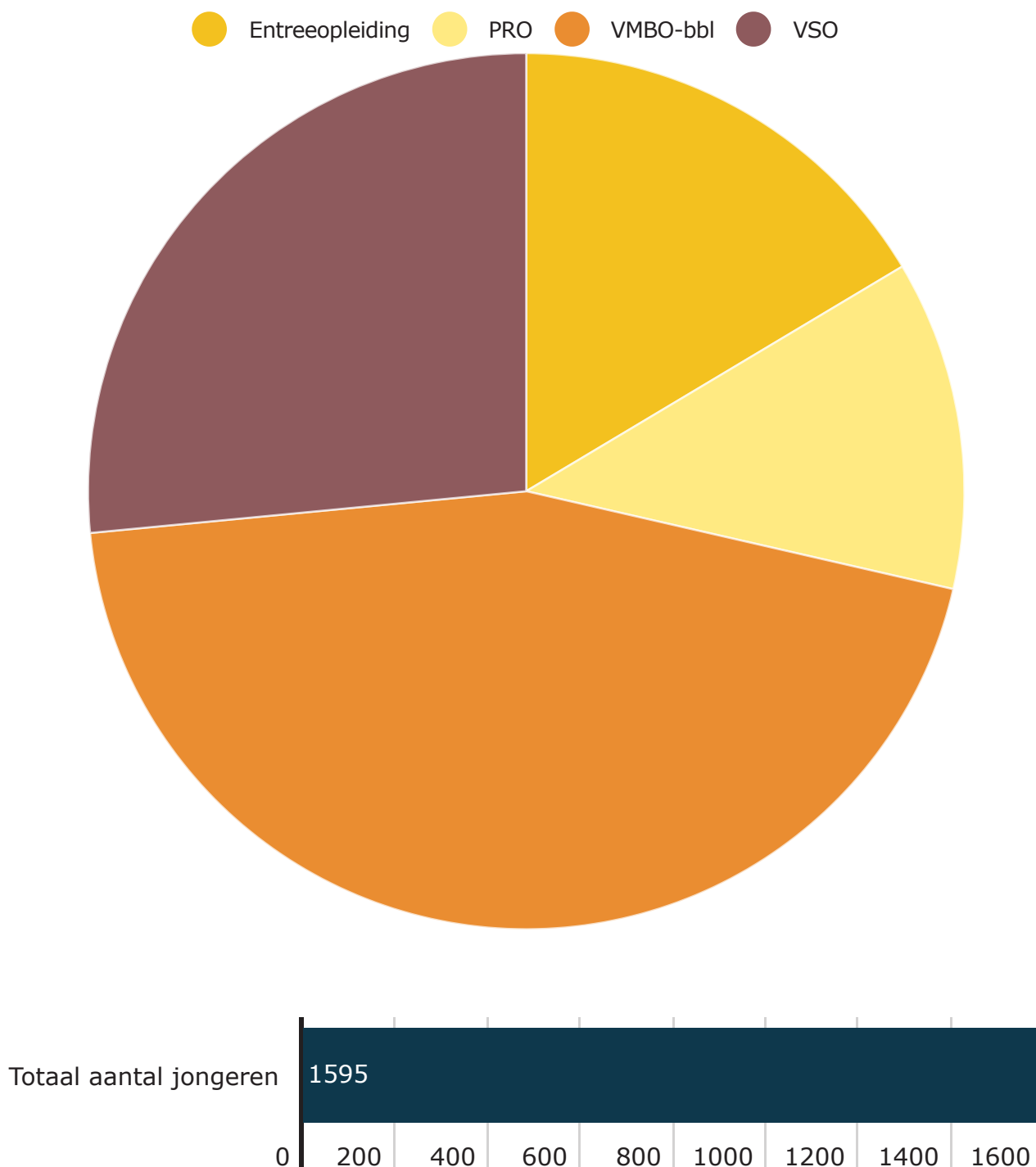
Schematische weergave van de definitie jongeren in een kwetsbare positie

Jongeren in een kwetsbare positie zijn jongeren die op 1 oktober van een jaar (t) schoolgaand zijn en onderwijs volgen in het vmbo-bb, pro, vso of mbo 1 en op 1 oktober van het volgende jaar (t+1) zitten in mbo 1, mbo 2 of het onderwijs hebben verlaten. Deze jongeren zitten in de leeftijdsgroep 16 tot en met 22 jaar, waarbij de peildatum 1 oktober van (t+1) is. Jongeren in een kwetsbare positie worden in kaart gebracht door het aanmaken van startsets. Deze startset worden jaarlijks geleverd aan instellingen/scholen en contactgemeenten van RMC-regio's.

De startset 2018-2019 telde in totaal 1595 jongeren in een kwetsbare positie die in schooljaar 2017-2018 de school hadden verlaten.

Onderwijspositie doelgroep 'jongeren in een kwetsbare positie' schooljaar 2018-2019

Bron: DUO
Bron: CLR

Op 1-10-2019 volgden 816 jongeren nog steeds onderwijs, en 309 van hen hadden werk.

Hoewel in schooljaar 2018-2019 nog geen regionaal volgsysteem voor deze doelgroep was ingericht zijn er door leerplicht en RMC voor 451 jongeren wel inspanningen gedaan. Deze bestond o.a. uit het monitoren van jongeren bij de overstap, advisering t.a.v. de overstap en verzuimgesprekken om schooluitval te voorkomen.

Nieuw

In schooljaar 2019-2020 wordt een overeenkomst gesloten tussen regiogemeenten, werkbedrijven en scholen om als keten de jongeren actief te volgen in alle uitstroomprofielen (onderwijs, arbeid, dagbesteding). De gezamenlijke registratie start eind 2019.

Samenvatting jaarverslag LP/RMC 2018/2019 en vooruitblik

De regio Zuidoost-Brabant geeft op uniforme wijze uitvoering aan het bestrijden van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten onder jongeren in de leeftijd van 5 tot 23 jaar. Centraal staat het uitgangspunt één school – één leerplichtambtenaar of RMC-loopbaanbegeleider.

Speerpunt: iedere jongere die naar school kan, gaat ook naar school en haalt een startkwalificatie.

Algemeen

Per 1 januari 2019 is een nieuw systeem voor centrale leerlingenregistratie (CLR), het Jeugdvolsysteem (JVS), in gebruik genomen. De ingebruikname en de conversie van de informatie uit het oude systeem naar het nieuwe is goed voorbereid, maar heeft niettemin gezorgd voor extra belasting van de uitvoering in het verslagjaar. De gebruikers zijn uiterst positief over het nieuwe CLR-systeem. Ook op beleidsniveau zien we nu al winst. Doordat veel zaken nu geautomatiseerd verlopen, is er meer efficiëntie en wordt de uitvoering in alle gemeenten beter vergelijkbaar terwijl tegelijkertijd de administratieve last fors is teruggebracht. Het is nu eenvoudiger om een uitvraag uit te voeren. Een nadeel van de geautomatiseerde en nauwkeurige verwerking is dat dit ook heeft geleid tot verschillen in aantallen met die uit voorgaande jaren die niets met inhoud te maken hebben. De cijfers over 2018/2019 zijn daardoor niet één op één vergelijkbaar met die van voorgaande jaren.

Leerplicht (5-18 jaar)

Op 1 augustus 2018 wonen er 105.724 leerplichtige en kwalificatieplichtige jongeren van 5-18 jaar in de regio, ongeveer 3.000 minder dan het jaar daarvoor. Voor 5.840 jongeren is er contact geweest met een leerplicht-ambtenaar (5,6%). Dit is meer dan vorig jaar; maar binnen het nieuwe systeem worden dan ook alle handelingen vastgelegd. Hieraan kunnen daarom geen conclusies verbonden worden. De reden voor contact loopt uiteen van een verzuimmelding, een aanvraag voor verlof tot een leerlingbespreking.

Ongeoorloofd verzuim wordt door de meeste scholen tijdig en goed gemeld bij leerplicht. Er is een toename in dit type verzuimmeldingen te zien. Dit is toe te schrijven aan de automatische en verbeterde verwerking van verzuimmeldingen in het nieuwe systeem. In de meeste gevallen melden scholen verzuim voordat er sprake is van wettelijk verzuim. Hier zijn met scholen afspraken over gemaakt zodat er vroegtijdig en preventief gereageerd kan worden op verzuim. Een waarschuwing door leerplicht blijkt effectief in het stoppen van beginnend verzuim.

Bij absoluut verzuim staat een jongere niet ingeschreven op een school zónder vrijstelling van leerplicht. Dit staat haaks op het streven van de regio en vraagt om die reden om bijzondere aandacht. Bij absoluut verzuim is sprake van een toename: van 113 over vorig schooljaar naar 203 in het verslagjaar 2018-2019. Er blijkt geen reden voor zorg, vanuit het nieuwe systeem komt er snel een signaal. In ca. driekwart van de meldingen gaat het om zaken die met een administratieve handeling op te lossen zijn. Aan het einde van het schooljaar zijn 20 meldingen nog in behandeling.

Gedurende het verslagjaar is 795 keer vrijstelling van leerplicht verleend (0,8%), in vergelijking met 842 in vorig verslagjaar. Ruim 500 keer had dat te maken met onderwijs in het buitenland, logisch voor een regio aan de grens.

Bron: CLR

Bij 236 leerlingen gaat het om vrijstelling vanwege lichamelijk en psychische beperkingen. In 2017-2018 ging het om 216 vrijstellingen om die reden. Dit wijkt af van de verwachting die vorig jaar is uitgesproken om door betere samenwerking met ouders en ketenpartners te zorgen dat jongeren (deels) onderwijs volgen en daarmee zonder vrijstelling kunnen. Een van de redenen hiervan is dat de door de minister van onderwijs aangekondigde wetswijziging op zich laat wachten. De vrijstellingen betreffen veelal jonge kinderen die verblijven op gespecialiseerde kindercentra.

Het aantal processen-verbaal is nog verder verminderd dan vorig jaar, van 107 naar 84. Dit is toe te schrijven aan de integrale aanpak volgens de landelijke Methodische aanpak schoolverzuim (MAS). Gedurende het verslagjaar is deze landelijke aanpak regionaal geïmplementeerd. Deze aanpak legt de nadruk op preventie en vrijwillige jeugdhulp vóór overgegaan wordt tot een strafrechtelijke route.

Meer dan voorheen wordt er een beroep gedaan op leerplicht (6% van de jeugdigen). Naast de wettelijke taken gaat dat ook en vooral om preventieve inzet om uitval te voorkómen. Er wordt de leerplichtambtenaar gevraagd om informatie of advies (2.094 keer), om mee te denken bijv. bij kinderen met forse gedrags- of motivatieproblemen of om te bemiddelen als school, leerling en ouders er samen niet uitkomen (575 keer). We schrijven de toename vooral toe aan de nauwkeurige en automatische registratie binnen het nieuwe systeem. Geen reden voor bijstelling.

Regionale Meld- en Coördinatiefunctie bestrijden voortijdig schoolverlaten (18-23 jaar)

Op 1 oktober 2018 wonen er 14.081 jongeren tussen 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie in Zuidoost-Brabant. Het merendeel volgt onderwijs. RMC-loopbaanbegeleiders richten zich op jongeren die op een school staan ingeschreven en verzuimen en op de groep tot 23 jaar die het onderwijs heeft verlaten. Om preventief te kunnen werken, sluiten zij aan bij intern zorgoverleg op mbo-scholen en bij multidisciplinaire zorgadviesteams en zijn zij dagdelen aanwezig op iedere mbo-school. In de afgelopen jaren zijn huisbezoeken toegevoegd aan deze werkwijze. Bij de huisbezoeken ligt de focus op jongeren met geen of een laag inkomen. Door het nieuwe systeem is het mogelijk om maandelijks een indicatie van het inkomen uit arbeid op te halen en zo beter te selecteren en te prioriteren.

Het aantal verzuimmeldingen door mbo-scholen is met 19% verder toegenomen ten opzichte van vorig jaar. Dit is mede het gevolg van de aanwezigheid van RMC-loopbaanbegeleiders op deze scholen waardoor er meer aandacht is voor verzuim. Helaas zien we nog onvoldoende resultaat op het terugdringen van voortijdig schoolverlaten in de regio.

Bron: CLR

Door de huisbezoeken zijn er fors meer intakes gevoerd dan vorig schooljaar. In 34% van het aantal intakes leidt het intakegesprek tot een RMC begeleidingstraject. Bij afgeronde trajecten is de uitstroom in beeld gebracht. In 2018-2019 zijn 111 RMC trajecten afgerond. Minder jongeren gaan terug naar school en meer jongeren stromen uit naar werk; de uitstroom naar zorg neemt iets toe. Bij ruim 75% van de jongeren kan RMC succesvol afronden (onderwijs, werk of verwijzing naar zorg).

Bij 555 unieke jongeren zijn huisbezoeken afgelegd op basis van additionele financiering. Sinds 2018-2019 gebeurt dit ook in de Peelregio. Bij 27% van de huisbezoeken volgt een intakegesprek bij een RMC loopbaanbegeleider. Bij 56 jongeren (10% van de huisbezoeken) volgt een begeleidingstraject bij RMC. Qua rendement valt dat tegen. Daarbij moet aangetekend worden dat het om de groep jongeren gaat die niet reageren op een oproep, om jongeren die al langer thuiszitten maar ook om (een beperkte groep) jongeren die zelfstandig ondernemer zijn. Via longitudinaal volgen moet helder worden of de huisbezoeken drempelverlagend werken als de jongeren later een hulpvraag hebben richting leren en/of werk.

Jongeren in een kwetsbare positie

Dit gaat om een nieuwe wettelijke RMC taak per 1 januari 2019. Per 1 oktober 2018 zijn er in Zuidoost-Brabant 1.595 die een jaar eerder hun school hebben verlaten en als 'kwetsbare overstappers' te definiëren zijn. Ze stappen over naar vervolgonderwijs, werk of dagbesteding. RMC moet deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt volgen en zorgt indien nodig voor verwijzing. Een jaar later is ruim de helft van de kwetsbare overstappers nog ingeschreven op een school. Ruim 300 zijn aan het werk. Daarmee kan gesteld worden dat Zuidoost-Brabant invulling geeft aan deze nieuwe taak. Om daadwerkelijk te zorgen voor een preventieve aanpak werken we samen met de scholen aan een gezamenlijk volgsysteem waar we al in het laatste schooljaar geïnformeerd worden over het beste vervolg per jongere en zo nodig voor verwijzing kunnen zorgen.

Doelen schooljaar 2019-2020

- minder vrijstellingen op medisch/psychische gronden omdat meer kinderen (deels) onderwijs volgen. Dat kan leerplicht realiseren door het nauwlettend volgen en implementeren van landelijke ontwikkelingen rondom vrijstellingen.
- verhogen rendement huisbezoeken: in 2020 zetten we de huisbezoeken door onder striktere aansturing op output. Als jongeren willen gaan werken, zorgen we voor 'warme overdracht' naar participatie- of werkbedrijf in de aanname dat het hier gaat om jongeren die minder zelfredzaam zijn.
- in 2019-2020 gaan we borgen dat we, samen met ketenpartners, de jongeren in een kwetsbare positie pro-actief kunnen volgen en ondersteunen. Dat doen we in eerste instantie door het ondertekenen van een samenwerkingsconvenant. Na het maken van werkafspraken volgt in 2019-2020 een voorstel voor de benodigde structurele capaciteit voor deze nieuwe taak.

Bron: CLR